

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIII — Број 558
Субота, 8. септембар 1962.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

У ОВОМ БРОЈУ: Пораз
»Сийа«. Кад јорјовани про-
цвешају. Вредност живо-
шта. Занимљивости. Вес-
шти из шехнике и науке.
Зрна знања. Мурилов
ученик. Анејдоше. Прича.

КРОЗ ВЕКОВЕ

ЗЕМЉА ДЕМБЕЛИЈА

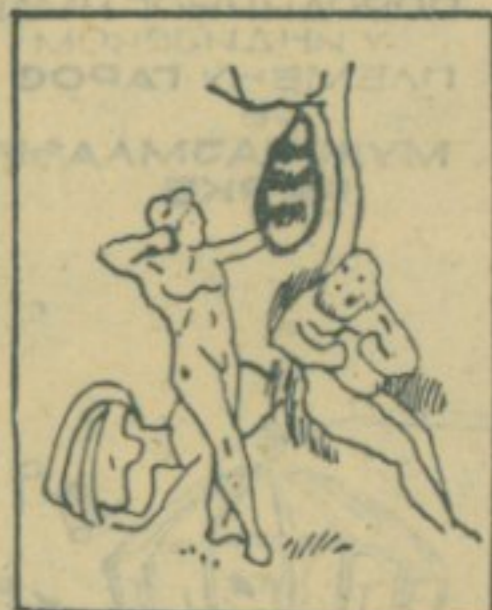
У 16. и 17. веку, приликом одржавања јавних скупова и прослава, на једном тргу у Напуљу подизали су „платину“ која је имала да представља вулкане Етну или Везув и чије су падине, уместо пепелом, биле покривене струганим сиром. Из вулкана су, приликом „ерупције“, излетале ко-

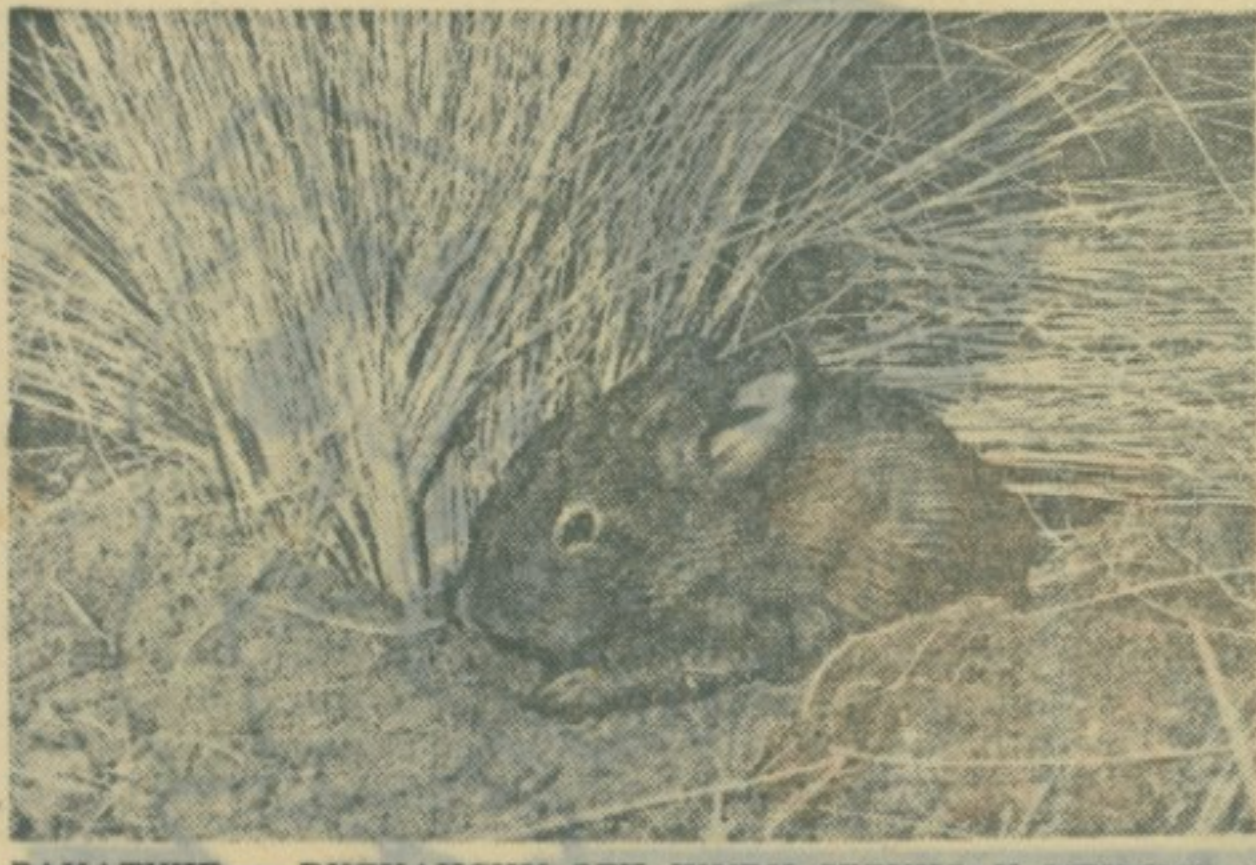
басице, печено месо и макарони о које се окупљени народ грабио. Касније су „вулкани“ замењени катаркама на чији су врх вешане разне ђаконије. Да се до њих не би дошло баш сасвим лако, катарка је намазивана сапуном или уљем. И „вулкани“ и катарку народ је називао „земљом дембелијом“.

ПРАДЕЛА БОКСЕРСКОЈ ЦАКА

У старим грчким гимнастичким вежбаоницама обавезно се налазио, обешен ужетом о плафон, по један „кори кос“ — цак напуњен песком или каквим зрневљем. Вежбао би стај испред њега, одгурнуо га од себе што је даље могао, а затим

га дочекивао и покушавао да задржи грудима, раменом или надлактицом. Циљ ових вежби било је јачање мишића. Кад су вежбе обављане у природи, цак је вешан о дрво. Ова врста спорта назива се корикомахија.

ЗАКАТУЧЕ — ВУЛКАНСКИ ЗЕЦ ЖИВИ ЈЕДИНО У МЕКСИЧКИМ ПЛАНИНАМА НА ВИСИНАМА ВЕЋИМ ОД 3.000 МЕТАРА

ЗАКАТУЧЕ

Шездесет километара југоисточно од Мексико Ситија налази се вулкан Попокатепетл, који се својом снежно прекривеном главом уздиже до висине од 5.840 метара. Облаци често заодену планину, а ледени ветрови се поигравају вечитим снегом и леде брисани простор све до ивице околних шума. Овај предео се назива Закатон и означава билину ваједицу која захвата појас дуг око 650 и широк око 100 километара. Овде међу високим стабљикама траве и у густом шипрагу ароматичног биља живи закатуचे или вулкански зец.

— Први пут видела сам закатуче, пише публицисткиња Елизабета Инглез, кад сам овамо дошла са познатим мексиканским зоологом Бернардом Вилом. Кренули смо колима из малог града Амекамеке и пењали се прљавим путем према Кортезовом пролазу. На висини од 3.000 метара спазила сам како на проплатима борве и јелове шуме расте густа снопаста трава, али првог вулканског зеца видела сам

тек на висини од 4.300 метара. Када је мали зец клиснуо у заклон, уз продоран крик, подсетио ме је на пику, једног другог малог сисара, који борави у високим пределима. Ове две животиње сличне су по изгледу, али је вулкански зец нешто већи и има гушће крзно боје иловаче. Обе имају мале уши, а репом се не могу похвалити. Највећа им је сличност у продорном и јасном гласу. Често сам се пењала стрменима планина и ослушкивала крике малог пики. Вида ми је причао да вулкански зец воли да трчи и провирује иза вулканских стена, али више воли да живи у својим тунелима у густом Закатону.

Вулкански зец живи у ограниченој зони високих планина између 3.000 и 4.000 метара. То је потпуно мексиканска врста зеца и нема га више нигде у свету. Због густе и високе траве нисмо могли да снимимо вулканског зеца, али смо то успели приликом једног другог излета у планине близу Квернаваке, у мексичкој држави Морелос.

Бернардо Вила и један његов ученик успели су да сазнају нешто више о овом зецу. Једном приликом крстарили су Закатоном и имали су срећу да под кореном ишчупаног бора пронађу гнездо вулканског зеца а у њему три младунца.

Закатуче највише воли да се храни ароматичном биљком званом кута тритифолиум. Због ње му је месо, како неки мисле, бљутаво и има неки специфичан мирис. Ловци не убијају радо вулканског зеца. Боравиште овог зеца је област јаких летњих киша и област снега на великим висинама. Зиме су у том пределу суве. Када је време лепо, могу се видети величанствене куполе успаваних вулкана Попокатепетла и Издакикуатла како стражаре над долином Мексика. Између њих лежи Кортезов пролаз одакле је шпански освајач 1519. угледао престоницу Астека.

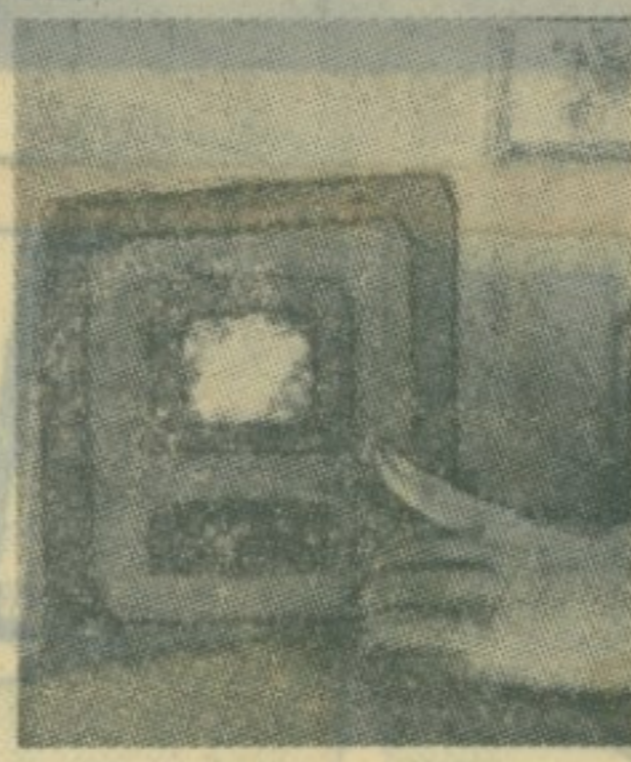
Зоолози сматрају да је зец закатуче потомак неких прастарих животиња које су некад живе у овим планинама. Густа висока трава омогућује му заклон од гонилаца а служи му и као zgodно место за прављење гнезда где подиже пород. Ароматично биље изврсна је храна.

» Освета « работа

Поштанска управа у Детроиту има велике невоље са својим аутоматом за продају марака, којим се неколике године поносила.

МИНИЈАТУРНИ ТЕЛЕВИЗОР

Овај минијатурни телевизор заиста ради. На његовом екрану, који је велики 4 см, слика је потпуно јасна. Направио га је један трговац из Бедфоршјаира, у Енглеској, за 9 месеци.

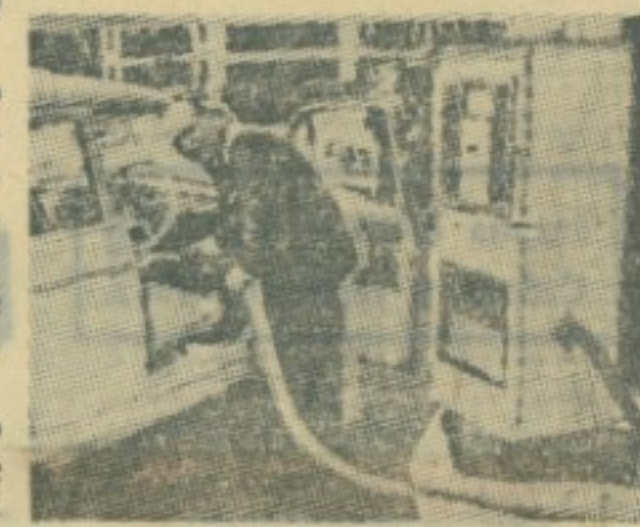
У почетку је машина беспрекорно обављала своју службу: враћала је кусур муштеријама и најљубазније им се захваљивала. Поред тога овај поштар-аутомат знао је и неке фразе: „Препоручите ме својим пријатељима“, или „Ја се радујем новим купцима“ или „Пошаљите писмо оном кога волите.“

Становници Детроита „радо су прихватили“ савете аутомата. Често су се заустављали испред говорљивог аутомата и куповали понекад више марака, него што им је тренутно било потребно. Посао је ишао веома добро.

Међутим, једнога дана аутомат се „разболео“. Престао је да води разговоре са муштеријама и није тражио да купује марке. Група техничара је пажљиво испитала мотор и многобројне спојеве у аутомату. Али нису успели да пронађу никакву грешку у конструкцији, па су поново укључили магнетофонску траку помоћу које је аутомат говорио.

Машина се „љутито осветила“ својим газдама: погрешно

је враћала кусур и била нељубазна. Управа поште није могла ништа друго да уради, него да демонтира аутомат. Он се сада налази на генералној оправи а продаја марака јако је опала.

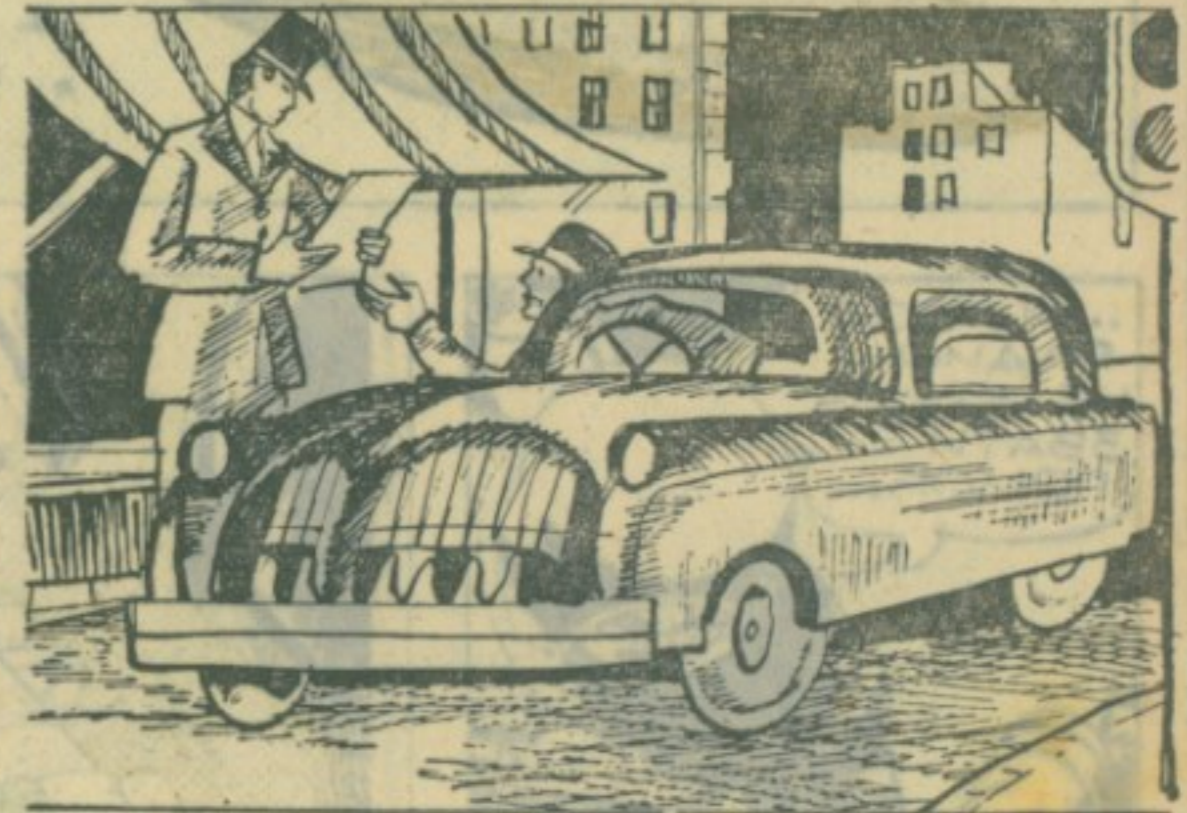

УСИСИВАЧ — АУТОМАТ

Ускоро ће у Лондону у сервисним станицама бити употребљен овај усисивач за прашину. Власник аутомобила убаца новчић у аутомат који после тога ради три минута. То је довољно да се очисте кола.

Возачке невоље

У Западној Немачкој постоје прописи који обезбеђују сигурнију вожњу и већу техничку контролу моторних возила. Прва мера, која није наишла на одушевљени пријем код возача, јесте обавезно осигурање моторних возила од крађа. Осим тога сви аутомобили морају да буду осигурани. У аутомобиле морају да буду уграђени посебни уређаји, јер се сматра да закључавање врата није више довољно. Затим, сви стари модели аутомобила морају да уграде блинкере тако да ће предњи давати жуто, а задњи црвено светло. Аутомобили морају да имају и плочу на којој ће бити убележено кад је возило било последњи пут на техничкој контроли и кад поново треба да буде подвргнуто контроли. Сматра се да ће се на тај начин избећи многе несреће које настају због неисправности на возилима.

Ripley's — Веровали или не!

ЈЕДИНИ НАСЛЕДНИК
ЧИТАВОГ ПОРОДИЧНОГ ИМАЊА У ИНДИЈСКОМ ПЛЕМЕНИ ГАРОС ЈЕ МУЖ НАЈМЛАЂЕ КЕРКЕ

АУТОМОБИЛИ НА РАМЕНИМА ЧАНДРИГИРИ
ПРЕДАЗ КОЈИ ВЕЗУЈЕ ИНДИЈУ И ПРЕСТОНИЦУ НЕПАЛА КАТМАНДУ И НАЛАЗИ СЕ НА ВИСИНИ ОД ПРЕКО 2.400 МЕТАРА, ТОЛИКО ЈЕ СТРМ И ТЕШКО ПРОХОДАН ДА ПРЕКО ЊЕГА АУТОМОБИЛЕ МОРАЈУ ДА ПРЕНОСЕ НАРОЧИТЕ ГРУПЕ НОСАЧА

ЖАБЕ — ПЕВАЧИЦЕ У ЈАПАНУ
ДРЖЕ У КАВЕЗИМА ЈЕДНУ ВРСТУ ЖАБАЧИЦЕ ЈЕ КРЕКЕТАЊЕ ВЕОМА ПРИЈАТНО

МИРИСНА МОШЕЈА
У ТАБРИЗУ (ИРАН) МАЛТЕР ЗА ОБУ МОШЕЈУ МЕШАН ЈЕ ОД МОШУСОМ И ЊЕГОВ МИРИС ОСЕКА СЕ И ПОСЛЕ 600 ГОДИНА

ЈЕДАН ШЕТЛАНДСКИ ПОНИ — СВОЈИНА ГРАДА ХВОЛБИГА НА ШЕТЛАНДСКИМ ОСТРВИМА — ЖИВЕО ЈЕ 48 ГОДИНА

ДАРВИН И ОНАЛА
И ЊЕГОВ БРАТ БЕЛАНО
ИМАЈУ УКУПНО 8 ДЕЦЕ КОЈА СЕ ЗОВУ

ДАРВИН	ДЕНИС	ДАДЛИ
ДАЛАС	ДИН	ДАДЛИ
ОНАЛА	ДЕЈВИ	ДАДЛИ
ДЕБРА	ДИ	ДАДЛИ
ДЕНИСЕЛ	ДЕЈ	ДАДЛИ
ОНАЛА	ДАГЛАС	ДАДЛИ
ОНА	ДАЈАНА	ДАДЛИ
ДОРИН	ДИ	ДАДЛИ

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved

ЗВОНО ЗА МЕДВЕДА

Велики гризли медведи који се шетају по Јелустонском парку у Америци добили су мале радио-одашљаче. Ти малени одашљачи стављени су им у виду пластичних огрлица око врата. На тај начин они најављују свој долазак на раздаљини од неколико километара. Ова животиња је јако осветољубива. Често налази повод да се

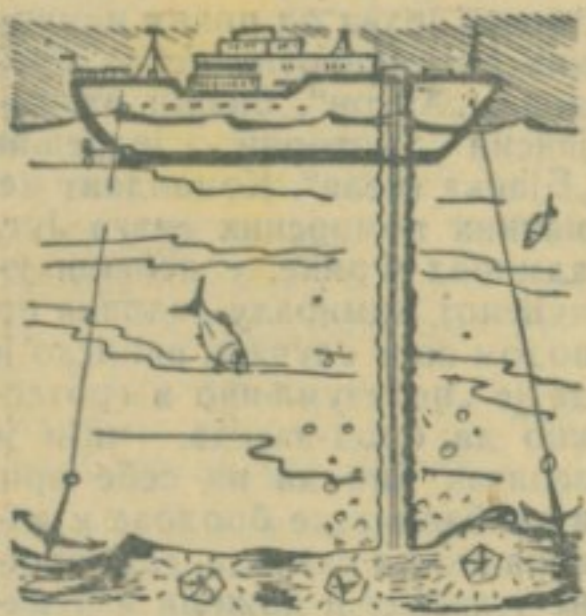

посетиоцима парка свети и да им прави неприлике. Посетиоци су због тога принуђени да траже помоћ од чувара, па се дешава да понеки медвед буде убијен. Пошто раса гризлија изумире, ово се избегава, и радио-одашљачи омогућују да се прати њихово кретање и да се избегну сукоби на време.

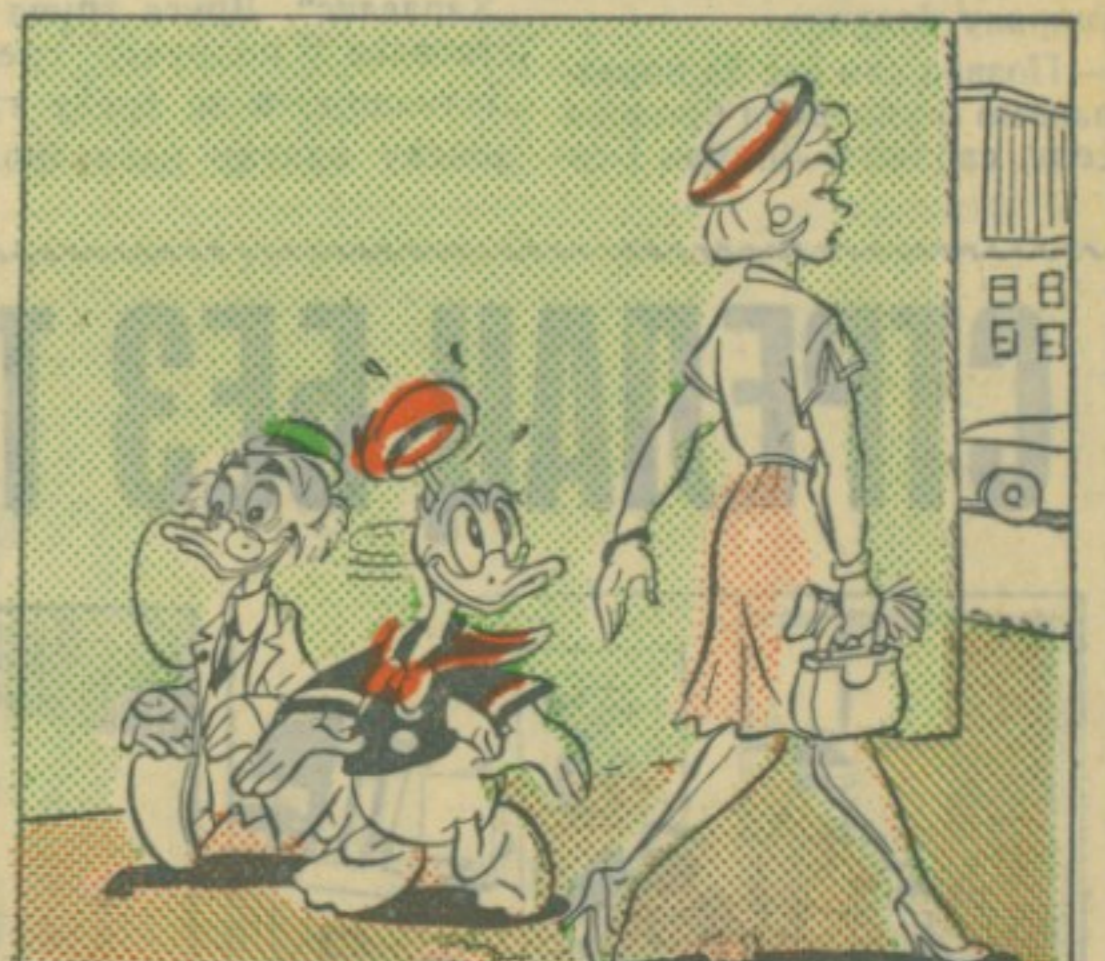
За драгим камењем

Крај југозападне обале Америке испитује се нов начин добијања драгог камења с дна мора.

Специјално опремљен брод стоји усидрен и с његове палубе се спушта до дна дебла цев дуж чије унутрашњости пролази црево од веома отпорног материјала. Кроз црево се избацује ваздух под притиском чија јака

струја „разбија“ слојеве глина на дну мора. Смеша пуле и ваздуха црпи се на палубу брода где се врши испитивање. Ако овај опит буде дао задовољавајуће резултате, биће учињен покушај да се на сличан начин с морског дна добијају и други корисни минерали.

Узалудно провађење

Познато је да у Енглеској има чудних закона. То су већином стари. Али, једном је човеку изречена пресуда која подсећа на те старе законе. Оптужени је на скутеру превозио цвет хортензију. Свако би се зачудио шта ту има, али није тако. Ова хортензија била је широка 1,5 метар, висока 2 метра и имала шездесетак грана. На суду је возач уверавао судије да је и поред тога што му је биљка била пред очима док ју је превозио видљивост била гавршена. Судије нису примиле ово његово образложење, јер је он проузроковао једну мању саобраћајну несрећу. Други возачи били су изненађени када су га видели, па су умањили пажњу и више гледали на њега и због тога је дошло до несреће.

УТАКМИЦА ЖАБА СКАКАЧА

Прича се да је »оснивач« овог спорта Марк Твен

У месту Енцел Кемпс, САД, одржана је утакмица жаба-скакача. Прича се да је „оснивач“ овог спорта познати књижевник Марк Твен. „Такмичари“ су стигли из свих крајева света. Победила је једна жаба из Јужне Африке која је у три правилна скока постигла растојање од 3,137 метара. На једној табли био је натпис који је упозоравао посетиоце: „Посетиоцима без хумора забрањен улаз“. Присталице овог спорта скупљају жабе по рекама, језерима и барама и тренирају их преко целе године.

ПОРАЗ „СИПА“

У ноћи између 27. и 28. фебруара 1944. године два партизанска патрола на чамца „ПЧ 3“ и „ПЧ 2“, после краће борбе савладали су пред северозападном обалом Пага два немачка моторна једрењака пуна војника.

Оба немачка моторна једрењака, „Марија Хозе“ и „Хараелис“, потонули су, повукавши са собом и око 30 војника. Партизани су успели да извуку из мора 90 људи од којих је преко 30 било рањено. Сви су они доспели на Вис као заробљеници.

Немачки вицеадмирал Јоахим Лицман, или Адмирал Јадрана, како му је гласила званична титула, био је толико разљућен овом партизанском акцијом да је наредио изградњу специјалних бродова за борбу против партизана. То су били већи моторни једрењаци чије је јако наоружање било вешто камуфлирано. Задатак им је био да намаме на себе партизанске бродове и онда их изненадном ватром савладају.

Бродови — „сипе“

Првих дана априла допутовао је из Трста у Опатију капетан фрегате Бергер, командант немачке 11. дивизије за осигурање. Јавно се одмах Адмиралу Јадрана.

— Позвао сам вас да поразговарамо о употреби бродова засада, саопшти Лицман Бер-

два партизанска патролна чамца против два немачка једрењака пуна војника. Ни специјални бродови звани „сипе“ нису успели и доживели су пораз

геру. Прва два брода су предзвршетком и ускоро ће поћи у акцију. Одлучио сам да ови бродови, као посебна група, уђу у Вашу дивизију за осигурање. Мислим да ћемо тако боље сачувати тајност њихове праве намене.

— Потпуно се слажем са Вашом господиче адмирале — одговорио је Бергер. — Што мање људи буде знало о њима, биће бољи изгледи за успех ових бродова. Становништво обавештава партизане о свему што сазна или запази.

— Морамо једном за свагда докрајчити активност партизанских бродова.

— У које подручје намеравате да упутите прва два брода?

— У подручје Задра — одговори Лицман. — Тамо где су страдали „Марија Хозе“ и „Хараелис“. Друга група дејствоваће у подручју средње Далмације, а за трећу групу донећу одлуку накнадно. Да

ли сте већ одабрали команданте и посаде за ове бродове?

— Јесам! — одговори Бергер. — Ради се искључиво о добровољцима из 2. чете 22. Маринебордфлакабтајлунга. Командант прве групе је поручник Херенц, који има богато ратно искуство. Учествовао је у пребацивању трупа за Африку и Сицилију, а превозио је и муницију за Корзику. На Јадрану је учествовао у операцијама „Хербтгенитер“ и „Моргенвинд“ и ту се изванредно показао.

— Добро! Слажем се са Вашим избором.

— Како ћемо водити ове бродове у евиденцију? — упита Бергер.

— Не морате разбијати главу о томе — одговори Лицман. — Нашо сам име које ће им веома лепо пристајати. „Сипе“! Јесте ли имали прилике да посматрате ову животињу како се вешто камуфли-

ра док вреба плен, а нестане у облаку мастила када осети опасност. Такви би морали бити и противпартизански бродови!

Бергер потврдио климну главом, а онда упита:

— Хоће ли бродови носити неке видљиве ознаке? Шта ћемо са старим именима?

— Стара имена нека остану. Али за нашу интерну употребу ми ћемо их означавати фонетским симболима за појединачна слова абецете. Почећемо словом А, а онда узимати свако треће слово абецете. Према томе првих шест бродова зваће се: „Антон“, „Дора“, „Густав“, „Јог“, „Макс“ и „Паула“! Скрећем вам пажњу да не намислите да је овај списак прва група, бити од неочењиве користи. Упозорите на то поручника Херенца! — рече на расстанку Лицман Бергеру.

Прва група у акцији

Недељу дана после овог разговора, у згради штаба 11. дивизије за осигурање чије је седиште било у Трсту, ушао је поручник Херенц и јавио се капетану фрегате Бергеру.

— Ви ћете вечерас испловити — саопшти му Бергер. — Јесте ли проучили писмена упутства која сам Вам доставио? Имате ли каквих питања?

— Немам! Посаде су извезбане за брзо демаскирање топова, а сви уређаји су за време пробне војне испробани. Ја ћу командовати „Дором“, а заставник Бисинг „Антоном“.

— Водите рачуна да се међусобно не раздвајате. Пловице у групи да би један другом могли пружити помоћ. Радиостаницом и светлосном сигнализацијом користите се што мање. Партизани нападају наше бродове и са обале. По доласку у Задар јавите се команданту луке. Први извештај доставите ми до 5. маја.

Поздравивши се са Бергером, Херенц је похитао на брод.

Тачно у 18 часова 11. априла „Антон“ и „Дора“ испловили су из тршћанске луке према свом операцијском подручју. Изјутра 20. априла упловили су у Задар. Предвече истог дана, тек што су испловили, напала су их два савезничка ловца. Не слутећи да ови „моторни једрењаци“ имају јако противавионско наоружање, пилоти су неопрезно пошли у напад и били оборени. Због два рањена морнара, бродови су се вратили у Задар. А онда су, у ноћи између 25. и 26. априла, испловили из Задра према Пагу.

На путу их је изненадила јака бура. „Дора“ се склонила у луку Привлака, а „Антон“ је, не опазивши њен излазак из колоне, продрожио пут. Тако су се бродови раздвојили. Сутрадан је „Антон“ узалуд трагао за „Дором“ по увалама

отока Пага, Молата, Иста и Силбе. Изјутра 27. априла усидрио се у увалу Свети Никола на отоку Олибу. Измучена и уморна посада пошла је на спавање. Нико од немачких морнара није тада слутно да се свега две наутичке миље северније, у луци Олиб, налазе два партизанска патролна чамца. Један од њих је био „ПЧ 3“, исти онај чамца који је два месеца раније одиграо одлучујућу улогу приликом уништења „Марије Хозе“ и „Хараелиса“.

Промене улоге

Партизански извиђачи по оточима пратили су кретање „Антон“а. Чим је упловио у увалу Свети Никола, извештај о томе приспео је до партизанских бродова у Олибу. Јака бура онемогућавала је патролним чамцима да исплове, па је комесар II поморског обалског сектора, Бранко Мамула, који се случајно задесио на бродовима, одлучио да напад изврши с копна. Посада је покупила ручно наоружање са чамца и пошла према месту где је лежао немачки брод. Неприметно је заузела положај и на дати знак отворила ватру.

Немци су били потпуно изненађени. Појурили су на палубу, али нису успели да поседу оружја. Партизански мичи фијукали су им изнад главе, па се нису помањали из заклона.

После неколико рафала партизани су прекинули ватру у нади да ће се Немци предати. Али они су тај предак искористили да се дошуњају до сидреног ланца, покушају да га откаче с брода и онда исплове. То би им можда пошло

за руком да се ланац није заглавио. Брод се, ношен ветром, још више приближио обали где су били партизани у заседи. На жестоку партизанску ватру, Немци су наједном одговорили испљивањем беле ракете.

— Предају се! — сви у заседи су помислили. Ватра је поновно прекинута. Партизани су почели да се приближавају броду. Одједном, иза шти това, појавиле су се главе у шлемовима, а из замахнутих руку полетеле су бомбе. Но сада су и партизани били у могућности да ручним бомбама заспу брод и коначно присиле Немце на предају. Од 19 чланова посаде четворица су погинула, а сви остали, сем мотористе, били су рањени.

Тако је у партизанске руке доспео један од првих немачких противпартизанских бродова, „Антон“, бивши италијански моторни једрењак „Бјанка стела“. Командант немачких поморских снага Југ, адмирал Фрик, у депеши упућеној Адмиралу Јадрана поводом овог случаја, написао је да је „неразумљиво и гротескно да брод-засада, чији је задатак био да на себе привуче бандитске бродове и изненадно их савлада, сам упадне у заседу и доживи изненађење“.

*

„Бјанка стела“ чије име на италијанском језику значи „Бела звезда“, запловио је две недеље касније под именом „Црвена звијезда“ у саставу партизанске флотиле на Вису. Извршио је многе борбене задатке док у ноћи 1. априла 1945. године није наишао на мину и потонуо код отока Суска.

СТРЕЛАЦ БЕЗ ТАКМАЦА

Ед је имао дара за цртање па му је то касније веома користило да се запосли као цртач у једном листу у Сан Антонију. Посао је био не само занимљивији него му је и помогао да своју велику страст — стрелаштво — комбинира са њим: пуцајући он је зрним правно цртеже.

У деветнаестој години позвао га је неочекивано управник једног путујућег позоришта који је чучо за његову вештину. Ед је на пробној представи постигао такав успех да је овај одмах одлучио да га ангажује и поведе на једну дужу турнеју по већим градовима Америке.

Када је стигао у Њујорк његове наде су се срушиле — нико се за њега није заинтересовао, јер је, наводно, Њујорк био прегнут добрих стрелца. Ед је заједно са својим менаџером покушао да убеди управнике забавних позоришта да је он бољи од других, али није успео.

Успео је најзад уз тешку муку да наговори само управника неког мањег циркуса да пође са њим у забавни парк на Кони Алленду код Њујорка. Ту је Ед за њега извео читав програм пуцних нових и интересантних тачака и управник му је на лицу места понудио уговор. (Наставиће се)

ДАН ЈЕ ДОБРО ПОЧЕО

„Опростите, али мој слон Дени налази се у вашем дворништу иза куће“ — учтиво се извинио човек који је у сам цик зоре зазвонио на врата Винсента Марго из Њу Орлеанса. Госпођа Марго јурнула је као избезумљена натраг у собу за спавање и пробудила свог мужа.

— Винсенте, у нашем дворништу је слон! — повикала је.

— Сањаш! — прогунђао је он и наставио да хрче. Али, узбуђена жена није га оставила на миру и када су њих двоје провирили кроз прозор угледали су своог цина — како мирно једе њихово цвеће.

— Синоћ смо, пошто је врућина, привезали слонцу испред њене штале — објаснио им је сопственик одбегле животиње, директор једног путујућег цир-

куса. — Међутим, она се одвезала, срушила и моју и вашу ограду и ушла у ваш врт. Spreman сам да вам надокнадим причиниену штету.

— Није потребно, сматрајте да нам је била гост, само је што пре водите... — завапила је жена и побегла натраг у собу повукавши и мужа за собом.

ЗРНА ЗНАЊА

Из збирке чика Стаје

Сви цветови будућности су у данашњем семену (кinesка).

★

Праведан владар важнији је народу од добре жетве (арабљанска).

★

Понашање је огледало у коме свако показује своје лице (немачка).

★

Продавцу је једно око доволно, а купцу није сувишно ни сто очију (баскијска).

★

Не вади сабљу да убијеш комарца.

Наслађујући се плодовима помисли са захвалношћу на онога ко је дрво засадио.

Нема глупљег од онога који неће да слуша.

Ако хоћеш да будеш паметан — седи и слушај.

Измисљена историја има седам верзија, истинита само једну.

Само будала може да иде у шетњу са украденом козом.

Не може се угасити ватра ако се у њу бацају дрва.

Не може се сваки слон похвалити великим кљовама.

Леопарди и козе не живе у једном стаду.

Магарац, чак и ако је на њему златно седло — остаје магарац.

Раздор међу овцама не тиче се коза.

Нема потребе малог леопарда учити да једе месо.

Вода која је прљава на извору биће прљава и код уша.

Не можеш научити да пливаш у плићацима.

Када се два слона погучу, страда трава. (из Африке)

АКО ХОЋЕШ ДА БУДЕШ ВЕЛИКИ ПИЈАНИСТА

Жан Бернар Помије је као и сви остали 17-годишњи дечаци: воли живот, воли цез, пливање и ленствовање на сунцу. Али, свирање на клавиру представља за њега нешто свим другог; нешто што се тиче само њега и музике.

На једном специјалном концерту у Москви његови одушевљени слушаоци били су Шостакович, Хачатурјан и други.

Када је у Орлиу изашао из авиона погледао је свога професора клавира и рекао: „Клавирски концерт Чајковског свирао сам лоше.“

Он се свасвим спокојно пење на подијум када одржава концерт, свеједно пред каквом публиком свира. Ако га човек тачно посматра, примеће ти да неколико пута дубоко удахне ваздух. За трему он не зна. Музика припада њему. Она је у њему; када седне за клавир осећа се там са њом.

Жан Бернар је готово неопажено започео пијанистичку каријеру. Можда је она почела још онда када му је у његовом родном месту Безијеу, у подножју Пиринеја, једна стара жена први пут, као четворогодишњем детету, ставила руке на дирке.

Госпођи Козлов, тако се звала старица, одсвирао је један део из Бетовенове IX симфоније — онако како га је чуо и упамтио. После тога постао је њен ученик. Можда је у његовом животу одсудан тренутак био онда када је у једном напола празном салону у Паризу први пут свирао пред Пјером Санканом. Жан Бернар свирао је Шумана. Та да је био десетогодишњак. Али с времена на време било је тактова у којима је музика зрачила унутрашњим сјајем.

Велики Ив Нат, највећи француски уметник за извођење Шуманових дела, био је такође родом из Безијеа. Као стар човек Нат је први пут чуо малог дечака како свира. Послао га је у Париз код Санкана, кога је одредио као свога наследника на конзерваторијуму. Исто тако као што је пре двадесет година Санкан упућен Нату на школовање.

У Паризу је имао много да види дечак коме су родитељи мотли да шаљу само

Велику наду Француске представља млади пијаниста Жан-Бернар Помије, који има 17 г. Недавно је у Москви иако најмлађи учесник на тешком такмичењу посвећеном Чајковском добио прву почасну диплому.

мало новаца. У малој студентској собици једва је било места за клавир. Жан Бернар положио је пријемни испит за конзерваторијум. Нови про

фесор захтевао је од њега да свакодневно вежба осам сати.

Отада су почеле да пљуште награде: прва награда вишега одсека на конзерваторијуму, затим, улето 1960, прва награда на интернационалном такмичењу младих пијаниста у Берлину. Свирао је сонату Прокофјева. Кратко време после тога, после једног концерта у Данској, изговорене су у светској штампи велике речи: писало се о новом пијанистичком генију.

Да ли је збиља било потребно толико радити? мислио

је младић. Ако се већ цео дан бавим овом музиком, зашто не бих мало свирао и нешто друго.

Увече би се Жан Бернар почео понекад појављивати у једној малој кафаници на Монмартру, седао би за клавир и импровизовао: народну песму у Гершвиновом маниру, а Шопена у стиљу цеза. Гости у кафани уживали су, али професор не.

Једнога лета трчећи по плажи сломио је кључну кост. Тада му је професор Санкан написао дугачко писмо: „Када је неко изабрао наш позив, мора себи или да наметне дисциплину свакодневног

опреза или да се одмах одрекне тог позива. Да си ти уместо кључне кости сломио зглоб на руци, било би заувек свршено са твојом каријером пијанисте. Ако хоћеш да будеш велики пијаниста, можда највећи у нашој земљи, мораш ту дисциплину да поставиш као своје животно правило. И мораш радити, много радити, свакога дана, читавог свога живота.“

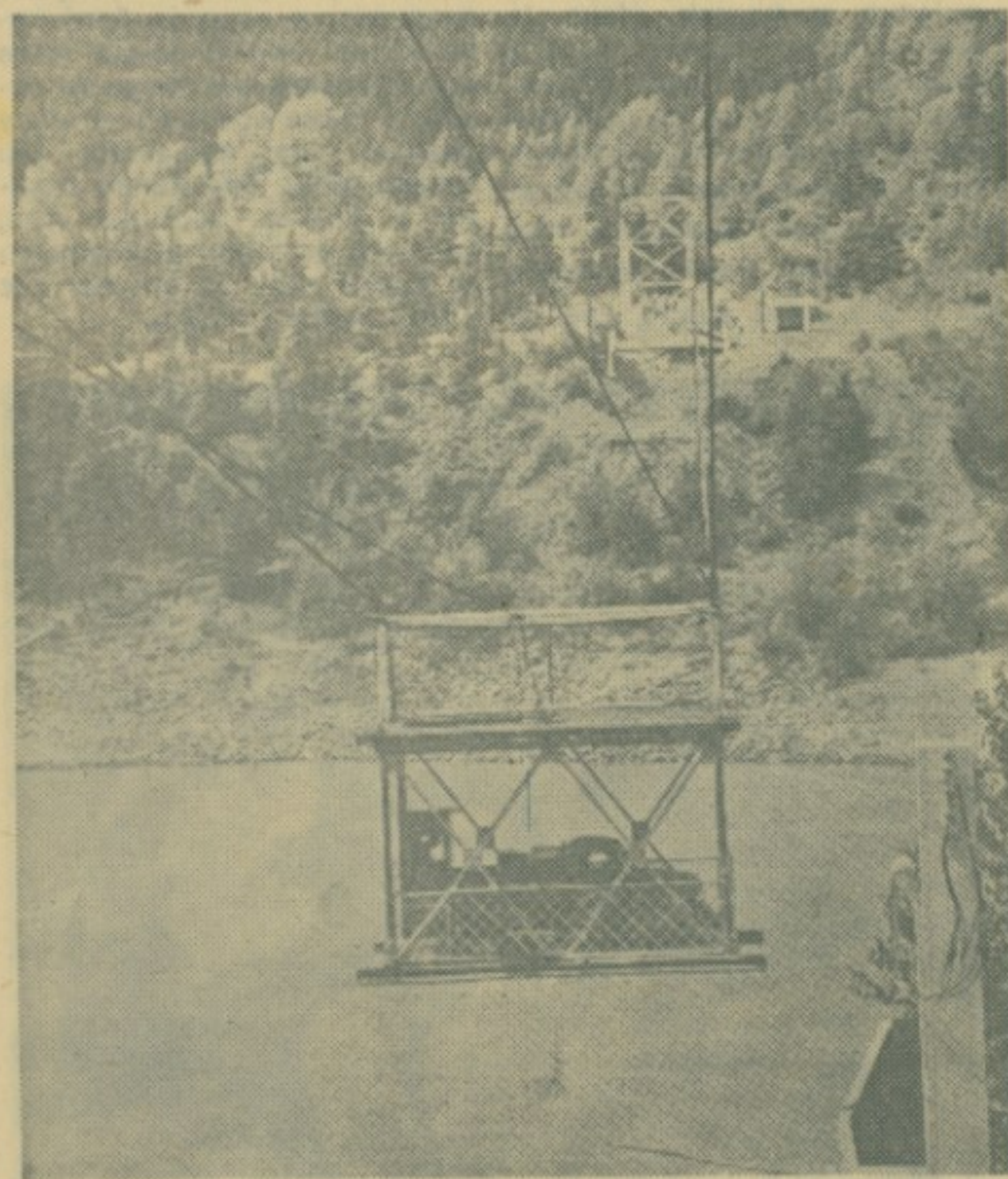
Можда се Жан Бернар сети тих речи када је у Орлиу, као узгред, напоменуто професору: „Концерт Чајковског морам још мало обрадити пре него што га опет будем свирао пред публиком.“

WALT DISNEY

СРЕБРАН ПУТ

Једини начин за прелаз

Друм који води кроз Бриганску Колумбију прекида се код Бостон Бара и једини начин да се пређе река Фрезер је превоз електричним жичаним трамвајем који се креће

изнад реке на висини од 53 метра. У вагон може да стане камјон и десет људи. Превоз преко кањона, који је широк 430 метара, траје 1,5 минута.

ВРЕДНОСТ ЖИВОТА

Керин је покушавао да открије узрок свог нерасположења. Откуд то чудно, непријатно осећање притајено негде у дубини душе? Милерово самоубиство? Немогуће! Догађај с Милером није имао никакве везе с тим.

Али, зашто је тај весели, доброћудни дебељко Милер прекратио себи живот? Имао је све ради чега вреди живети — жену, децу, добро за послове, а од ствари — све што човек само може да пожели. Зашто је онда то учинио?

— Добро јутро — осмехну се му се жена кад је сео за сто.

— Здраво, Лила. Здраво, Били.

Син је нешто неразумљиво промрмљао.

„Више човек не разуму ни своје најрођеније“ — помисли Керин и притисну дугме аутомата који служи до ручак. А он је волео да се осећа спреман и сервирао га је ауто-кувар фирме „Авион електрик“. Али, Кериново расположење није се поправило, иако је волео да се осећа лаким и слободним. Данас је очекивао финансијског агента компаније „Авион електрик“. А то је озбиљан посао.

Син је, и даље намргођен, отишао у школу. Жена је, смећећи се, изишла да купује по граду.

„У сваком случају, бар је она срећна“ — помислио је и погледао на часовник. До доласка агента било је још пола часа. — „Најбољи начин да се човек ослободи рђавог расположења је — да га удави“ — осмехну се и кренуо у купатило.

Оно је било право блиставо чудо и његов изглед благоговорно је утицао на Керин.

Бацио је одело у аутоматски перач — пеглач „А. Е.“ и пустио туш. Вода је, аутоматски регулисана, струјала по његовом мршавом, бледом телу. Дивно! После туша дошла је на ред освежавајућа масажа ауто-пешкиром „А. Е.“. Ауто-пешкир комбинован са ауто-бријачем стајао је 313 долара.

„Вреди толико — размишљао је он док му је ауто-бријач опрезно скидао длаке с лица. — Најзад, какав би то био живот кад човек не би користио сва задовољства комфора“.

Кад је искључио ауто-пешкир кожа му је пријатно бридела. Ништа му није недостајало да се осећа савршено блаженим, али, он од тог осећања никад није био даље. Милерово самоубиство и даље му је тровало радост слободног дана.

— Да нисам шта заборавио? — проговори наглас.

— Агент фирме „Авион електрик“ долази данас, кроз 15 минута — запишта ауто-подсетник А. Е.

Керин је дозволио ауто-кувару А. Е. да га обуче. Лака струја мушког парфема дошла је на крају тоалета. Ушао је у салон маневришући између уређења и апарата распоређеног дуж зидова.

Летимичан поглед на један од апарата уверио га је да је у кући све у реду. Посуђе од доручка опрано и сложено, соба поспремљена, у-сисивач и глачаница за под обавили су свој посао, женине хаљине биле су уредно повешане, разбацане сини-љеве играчке-ракете враћене у плакар.

Врата су објавила: „Дошао је мистер Патис из „Авион електрика“.

— Добар дан, сер — рече, улазећи, мистер Патис. Сит

не боре у угловима његових очију говориле су о томе да се он често морао смешити Широко се осмехнуо и сада и прелетео погледом по одлаји.

— Дивно је код вас, сер, просто величанствено. Нећу нарушити правила наше фирме ако вам кажем да је ваша кућа најлепша у читавом кварту.

Керин је осетио како га пре плављује талас гордости.

— И све ради исправно? Ауто-кувар задовољан? А фоно? Мња плоче 17 часова без прекида?

— Да, свакако — одговори Керин.

Додуше, он још није смогаво времена да укључи фоно, али зато је то био диван комад намештаја.

Мистер Патис је наставио да се распитује за фрижидер, у-сисивач, расхладне уређаје, подземни пливачки базен и масу других ствари које је Керин набавио од фирме „Авион електрик“.

— Имам част и задовољство да приметим да већина грађана купује код вас — говорио је Патис. — Наша фирма је грандиозно предузеће.

— Мистер Милер је такође био ваш купац? — запиташа га Керин.

— Онај чудац што се убио? Да, био је наша муштерија. Томе се чудим, сер, бескрајно се чудим. Још колико прошлог месеца купило је код нас савршен, најновији реактивни аутомобил који може да развије брзину од 350 километара на час. Радо вао се тим колима као дете. И одједном се одлучио на такав чин! Истина, реактивни аутомобил повећао је његов дуг код наше фирме...

— Разумљиво.

— Али, од каквог је значаја? Имао је све што човек може да пожели. А он узео кнопац и обесио се.

— Обесио се?

— Да. У кући комфор, не вероватна раскош, а он се обесио обичним конопцем. Али не вреди да о томе говоримо. Боље да пређемо на наше послове. Ево вашег рачуна. Дужни сте нам 203 хиљаде долара и 29 центи. Превидно?

— Апсолутно. — Керин је врло добро памтио ту цифру. — Ево моје отплате.

— Дивно. А сад даље. Ви, вероватно, знате да за свог живота не можете отплатити читаву ову суму.

— Да, мислим да не могу — одговори Керин.

Тек му је 39 година. При савременом ступњу медицинске моћи ће да поживи још сто година. Али, узевши у обзир његову годишњу зараду од 3.000 долара неће моћи да рашчисти рачуне с фирмом. А он жели да остане њена муштерија.

— Јасно, ми не бисмо желели да вас лишимо најнеопходнијих предмета у кући. А и да не говоримо о новим апаратима које ћемо тек про-извести. Добро. Остаје нам, дакле, да испунимо неке формалности. Ако потпишете овај документ и пренесете на фирму право да у току 30 година одбија одређену своту од будуће зараде вашег сина без даљег ћемо вам продужити кредит.

— Али... ја не могу на то да се одлучим. Схватићете, ја желим да помогнем сину да почне самосталан живот, а не да му вешам Јарам на врат.

— Јарам? Али, зар он не живи овде? Зар не ужива у свим чудима и лепотама науке? Познајете ли мистера Мелона, из вашег је кварта? Немојте ме одати, рећи ћу вам у поверењу, он је већ за ложио будуће приходе свих својих унука, све док живи. А још није набавио код нас ни полавино оног што је на мислио. Најзад, после ваше

Прича о човеку који је живео у царству машина које су све радиле уместо људи и најзад схватио да се уморио од притискивања на разну дугмад

смрти, све ће то припасти ва-шем сину.

„Да, тако је — размишљао је Керин. — Све ће њему остати. Све ове дивне ствари које испуњавају кућу. Најзад, у питању је само тричавих 30 година од 150“.

И широким потезом ставио је свој потпис на документ.

— Тата, могу л' ја постати космички пилот? — запиташа га је син кад се вратио из школе.

— Космички пилот, синчићу? — умеша се Лила улазећи у собу. — Па такво занимање још не постоји.

— Није истина, постоји. У школи су нам причали да влада припрема експедицију на Марс.

— Већ сто година они говоре о тој експедицији — осмехну се Керин — а никако да крену.

— Али, ја ћу полетети.

— Каква чудна жеља! Летети на Марс — рече Лила намигнувши Керину. — Па на Марсу нема љупких девојчица.

— Нису ми оне потребне. Хоћу на Марс.

— Знаш, сине. И ја сам некад маштао о томе. Мене је такође привлачила романтика. А онда сам одрастао, постао зрео и схватио да има важнијих и озбиљнијих ствари. Најпре сам морао да исплатим дугове свог оца, онда сам упознао твоју мајку. Пожелело сам да имам сопствени дом. Тако ће бити и с тобом. Исплатићеш дугове, оженићеш се...

Били је дуго ћутао. Затим је прешао руком преко косе, облигнуо осушене усне и упитао:

— Откуд мени дугови?

Керин му је деликатно објаснио како је скуп све оно што је потребно за срећу цивилног човека. Ствари се морају платити и деца, кад почну да зарађују, дужна су да преузму на себе дугове што су их начинили њихови родитељи...

— Заборавите све што сам казао — осмехну се Били неприродно и нагло истрчао из собе.

— Отрчао је да се игра са својим ракетама — обрадова се Лила. — Какав ђаволчић од детета!

Керин је после пријатне вечере морао да крене на посао јер је тог месеца радио у ноћној смени. Пољубио је жену и сео у реактивни ауто

мобил. Кола су уз хуку престо одлетела до фабрике.

Аутоматска врага су га позвала и широм се отворила.

Огромна зграда била је јарко осветљена. Машине су тихо зујале изврсно извршавајући све оно што им је било наложено.

— Ах, тај малиша! — размишљао је Керин. — Да ли ће се, кад одрасте, озбиљно односити према својим обавезама? Да ли ће икад расуђивати као одрастао човек? — Керин је у то веома сумњао. Малишан се просто родило као бунтовник. Ако и-

кад ико стигне на Марс, то ће несумњиво бити он.

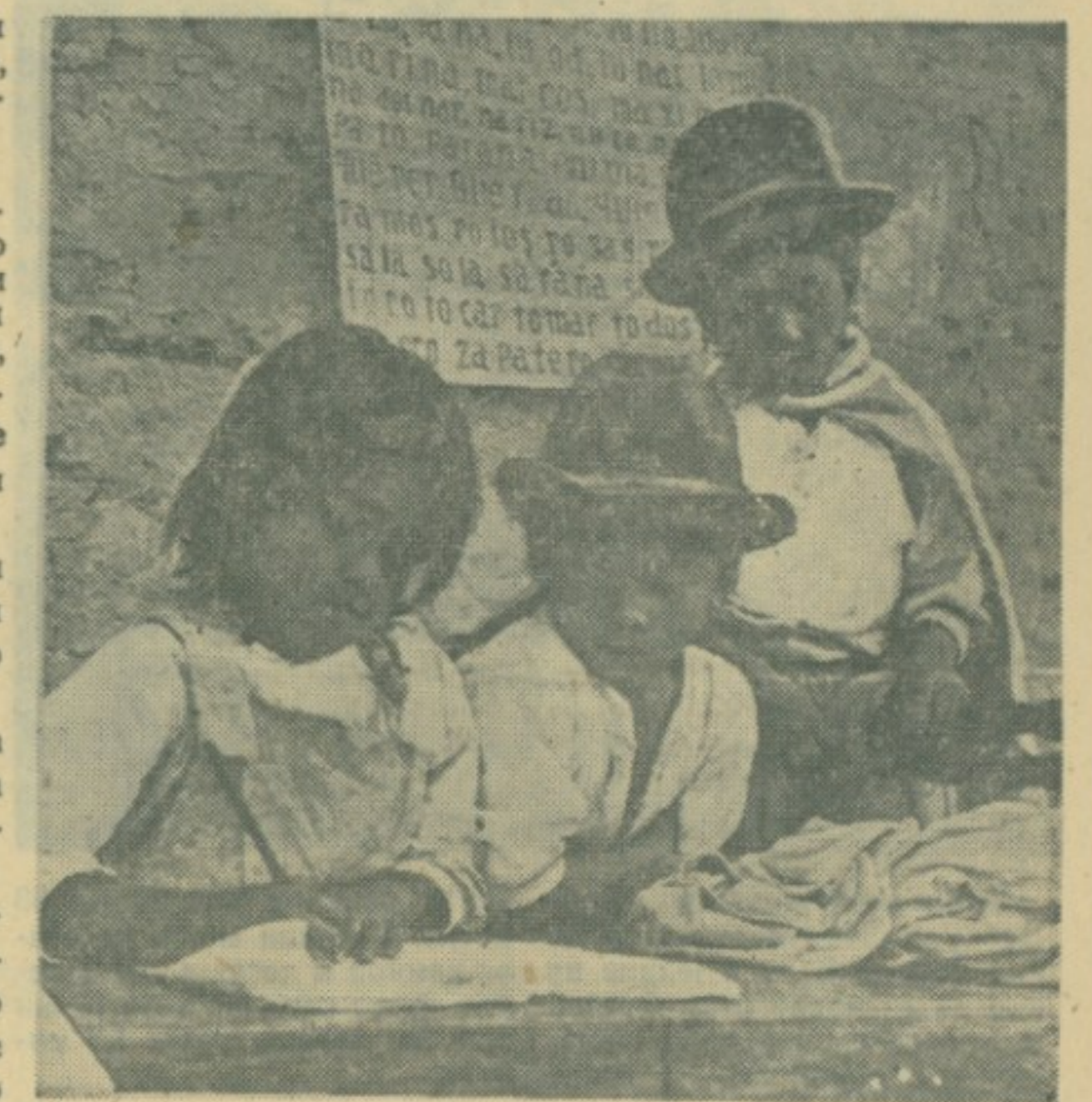
И, зачудо, та помисао није га огорчила. Сетио се Милера. Увек весело и бодар, често је причао о планетама, шалио се на рачун тога како би радо напустио сав савремени комфор и отишао било куд. А, ето, није му се испунила жеља.

Керинове мисли блуделе су некуд далеко. Машинама у фабрици није био више потребан његов надзор и пажњивост према својим обавезама. И наједном је схватио шта га мучи читаво време, шта му то не да мира. Он се такође уморио... уморио од притискивања на дугмад...

ШКОЛА ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ

Боливија има нешто око 3 и по милиона становника од којих велику већину чине Индијанци и мелези. Иако је земља врло богата раним рудама, највећи део становника живео је веома оскудно јер су сва богатства доскора била концентрисана у рукама неколико породица. Од 1952. године, после доласка на власт нове владе, све се

више води рачуна о потребама народа. Неписменост је једна од највећих препрека напретка, а како је број неписмених био огроман чине се велики напори да се то отклони. Деца похађају за сада „школе“ на пољанама јер зграда нема, бар не по селима и мањим местима. Али, као што се види на слици, то не смета деци да вредно уче и под ведрим небом.

КАО У ПИЗИ

Криво минаре једне памије у Мосулу, у Ираку, заиста је такмац чувеном кривом торњу у Пизи. Легенда каже да се ово минаре клања светом граду Меки. Иначе, Мосул је главни град истоимене покрајине у Ираку. У њему је развијена индустрија памука, најлона и цемента. Предео око њега богат је житом, а на десној обали Тигриса, у близини Мосула, налази се и бунар нафте, којом иначе обилује Ирак. У Мосулу живи око 140.000 становника.

ЧУДНА УДРУЖЕЊА

У свету има разних удружења: има озбиљних, али има чудних и мање чудних. Познато је да постоје удружења: дебелих, мршавих и њима сличних. Сва та удружења имају своје проблеме. У Есену је одржан и конгрес дугајлија. Услов да неко буде члан удружења дугајлија и да може учествовати на конгресу је, поред осталог, минимална висина: од жена се тражи минимум од 1,80 метар, а од мушкараца од 1,90. Као и на сваком другом конгресу и на овом су донесени извесни закључци и поднети захтеви: тражено је да произвођачи поведу рачуна о дужим креветима, да конфекција има у виду дугајлије, а исто тако и фабриканти ципела. Али, није само то тражено. Дугајлије су захтевале да се свима који су запослени у разним предузећима и установама одобри да могу дуже да спавају, затим да плаћају мањи порез, него други обични људи да би на тај начин компензирали веће трошкове за своје „издржавање и одржавање“.

ВИШЕ ВАТРЕ

Једног дана Толстоја посети неки његов млади рођак и донесе му своје врло лоше стихове. Како је била јака зима, то је и у соби било хладно. Толстој се смрзавао слушајући га. Најзад, кад младић заврши и упита свог славног рођака за мишљење, Толстој му одговори:

— Драги мој, цвокоћуни рече писац, једно је сигурно, а то је да је било више ватре у твојим стиховима или више твојих стихова у ватри овде не би било тако хладно.

НИЈЕ ТО ИСТО

Један љубитељ уметности дође у атеље Едгара Дега, чувеног француског импресионисте (1834—1917) и упита га:

— Зар не, господине Дега, да се на овој слици примећује утицај Метерлинка (1862—1949), белгијског писца и добитника Нобелове награде.

— Господине, одговори славни сликар, варате се. Ово што ја радим излази из тубе, а не из мастичнице.

МУРИЛОВ УЧЕНИК

Мурило (1617—1682), славни шпански сликар, једног дана нашао је међу радовима својих ученика скице које су наговештавале веома талентованог уметника. Неко их је израдио ноћу, а уметник није знао чије су. Када је једног јутра ушао у атеље затекао је своје ученике како стоје пред једним сликарским сталком и диве се непознатом уметничком раду. И сам се је дивно томе. На слици је била глава девице дивних црта и ванредне лепоте. Испитивао је ученике, али су га они уверавали да, на жалост, немају везе са овим радом.

— Творац ове студије јед-

ље раније него обично. Били су веома зачуђени када су пред сликарским сталком затекли роба потпуно занетог радом око завршавања студије.

— Ко је твој учитељ, Себастијане? — упита га Мурило.

— Ви, господару.

— Добро, али ко те је научио да црташ.

— Ви, господару.

— Никада ти нисам дао ни један једини час.

— Не, али сте их давали овим младим, а ја сам пажљиво слушао.

— Видим да су теби часови више користили него њима.

нога дана биће учитељ свих нас! — рекао је у одушевљењу велики уметник.

После тога се окренуо и дозвао једног младог роба по имену Себастијана и упитао га:

— Себастијане, ко остаје овде ноћу?

— Сам ја.

— Добро, стражари овде од вечерас. Ако ме сутра ујутру не будеш могао обавестити о посетноцу који овамо долази ноћу, бићеш кажњен.

Сутрадан радознали Мурило са ученицима упаде у ате-

летице и упита их:

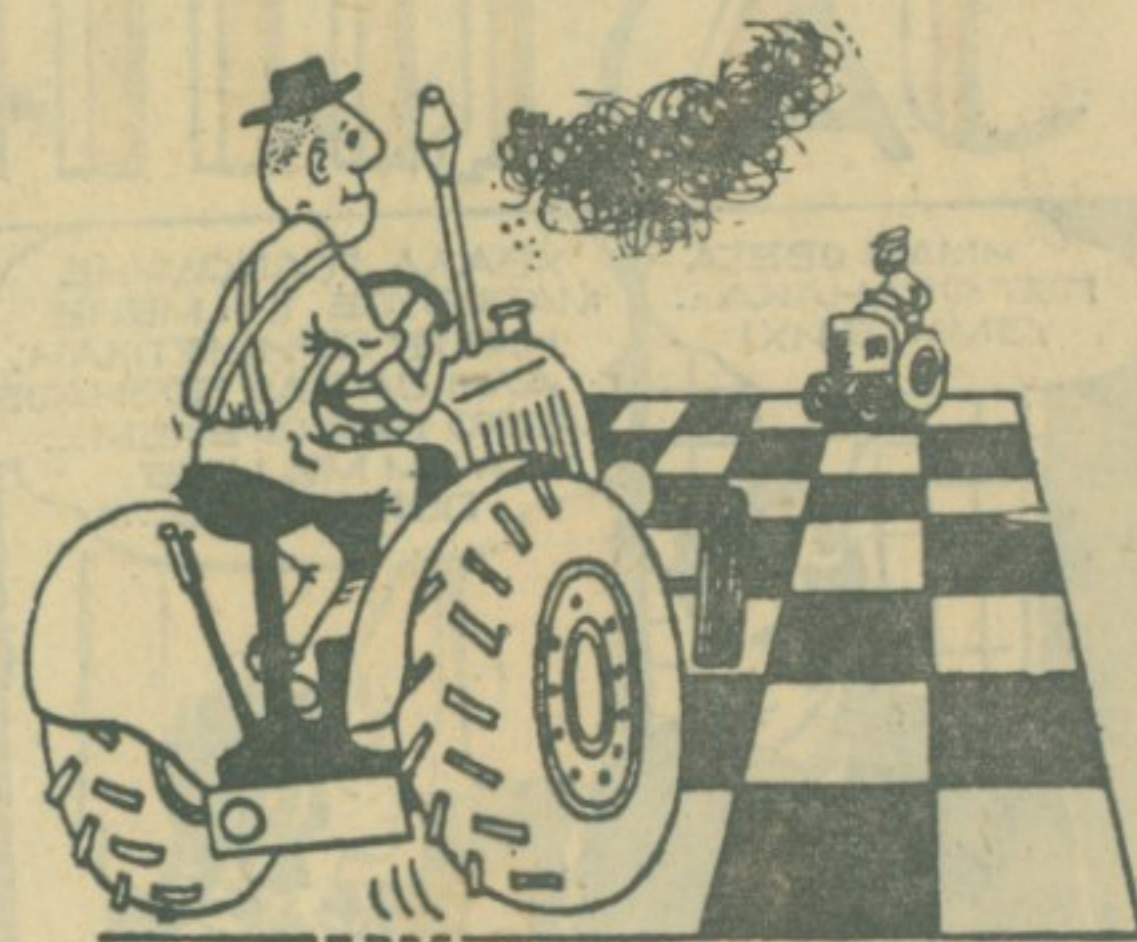
— Шта он заслужује?

— Слободу! — одговорише дечаци.

Себастијан паде на колена пред великог сликара и рече:

— Не, учитељу, мени, него слободу дајте моме оцу.

— Себастијане, — рече му Мурило — твоја оловка открила нам је твој таленат, твоја молба нам је открила твоје срце. Ти ниси више мој роб, ти си мој син. Каква срећа за мене да свету дам уметника.

И ТОГА ИМА

Фармери у месту Винипегу, у Канади, одиграли су циновоку партију „даме“. Ова чудна партија привукла је велику пажњу, па се и окупила велика маса света. Фармери су се држали стандардних правила игре. Међутим, „материјал“ којим су играли био је нешто необичан. Поља су била обележена црвено и црно, а за пионе фармери требали да поставе један трактор на дру-вијала док није дошла близу завршнице, када је једна страна са „пионом“ (трактором) допрла до супротног краја и стекла право на даму. По правилима игре „дама“ пион се стави на пион. У овом случају то није било остварљиво, јер ако би се држали тих правила, онда су фармери требали да поставе један трактор на дру-ти.

НЕПОВЕРЕЊЕ

Мак Тавиш дође зубном лекару да извади два зуба. Лекар му рече да ће му дати инјекцију, иначе би га болело.

— Хоћете да ме опијете? — упита пацијент.

— Да, само за неколико минута.

После тих речи, Мак Тавиш поче да претура по цевовима и да пребројава новац.

— Не плаћа се унапред — рече лекар.

— Ја не пребројавам због плаћања — рече Тавиш, — него зато што хете да ме опијете.

ШО, ЕНГЛЕЗИ И МУЗИКА

Запитали Бернарда Шоа шта мисли о музичности Енглеза.

— Енглези — одговорио је писац — не воле музику, али воле буку коју стварају музички инструменти.

ТО МУ СЕ СВИЂА

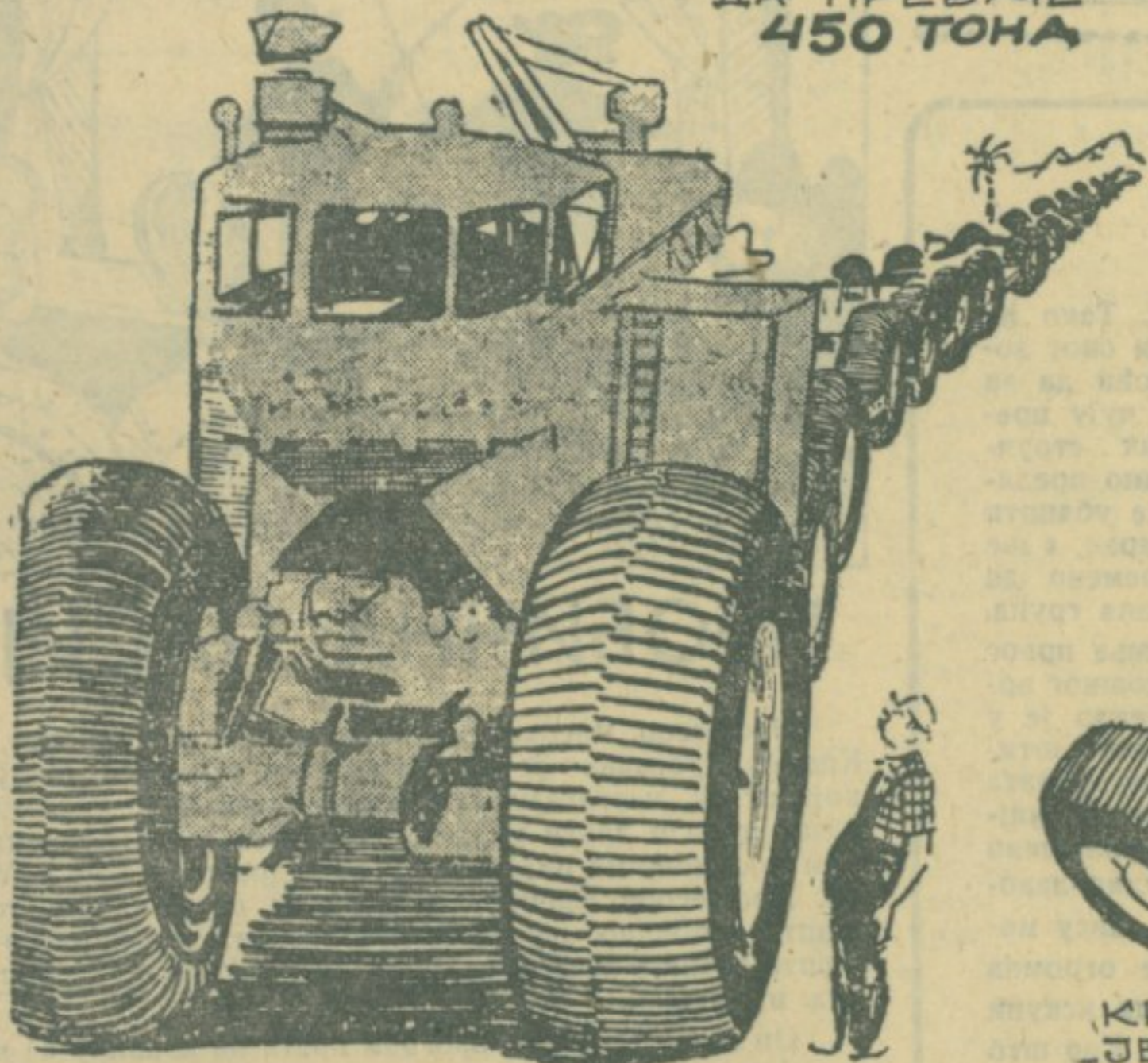
Волт Дизни је стално држао на свом писаћем столу акваријум са златном рибицом. Једном га запитала неки посетилац:

— Шта вам се толико допада на тој рибици?

— То што она стално отвара уста, а притом ми уопште не смета! — одговори Дизни.

ВОЗ БЕЗ ШИНА

ЗА ПРОСТРАНСТВА БЕЗ ШИНА И ПУТЕВА ЈЕДНА АМЕРИЧКА ФИРМА ЈЕ НАЧИНИЛА ОГРОМНУ МАШИНУ КОЈА МОЖЕ И ПРЕКО НАЈТЕЖЕГ ТЕРЕЊА ДА ПРЕВУЧЕ 450 ТОНА

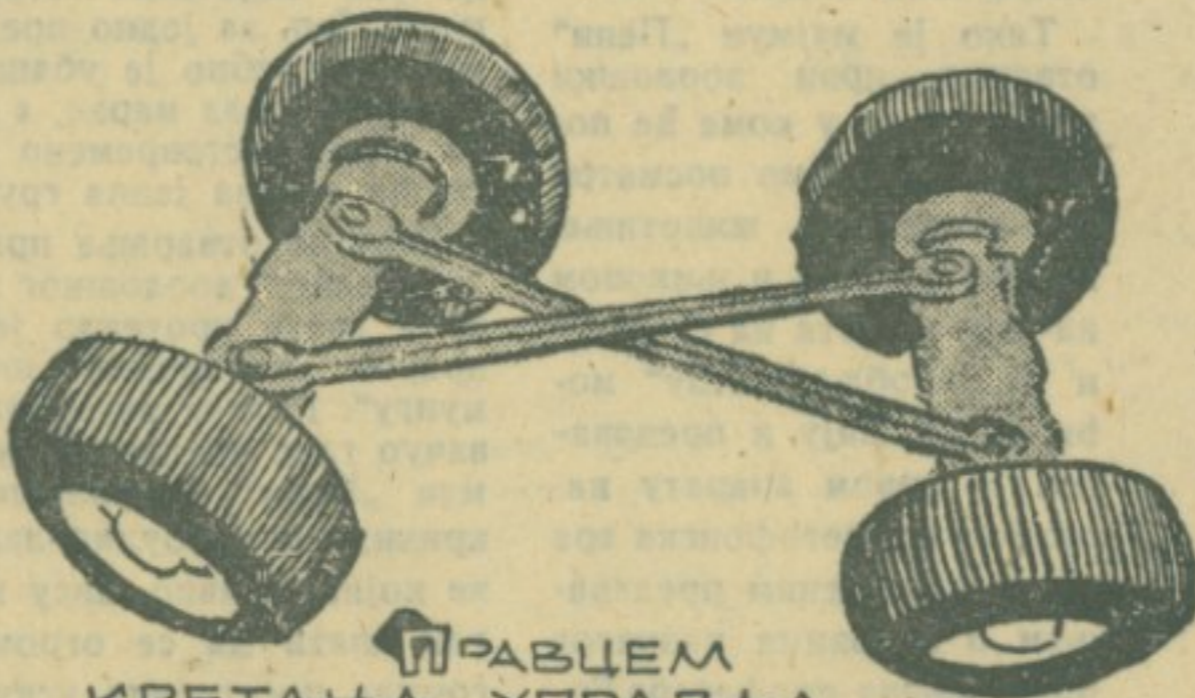

СА СВОЈИМ ГУМАМА ВИСОКИМ 3 МЕТРА ОВАЈ КОЛОС ЛАКО „ПУТА“ ОГРОМНА ПРОСТРАНСТВА

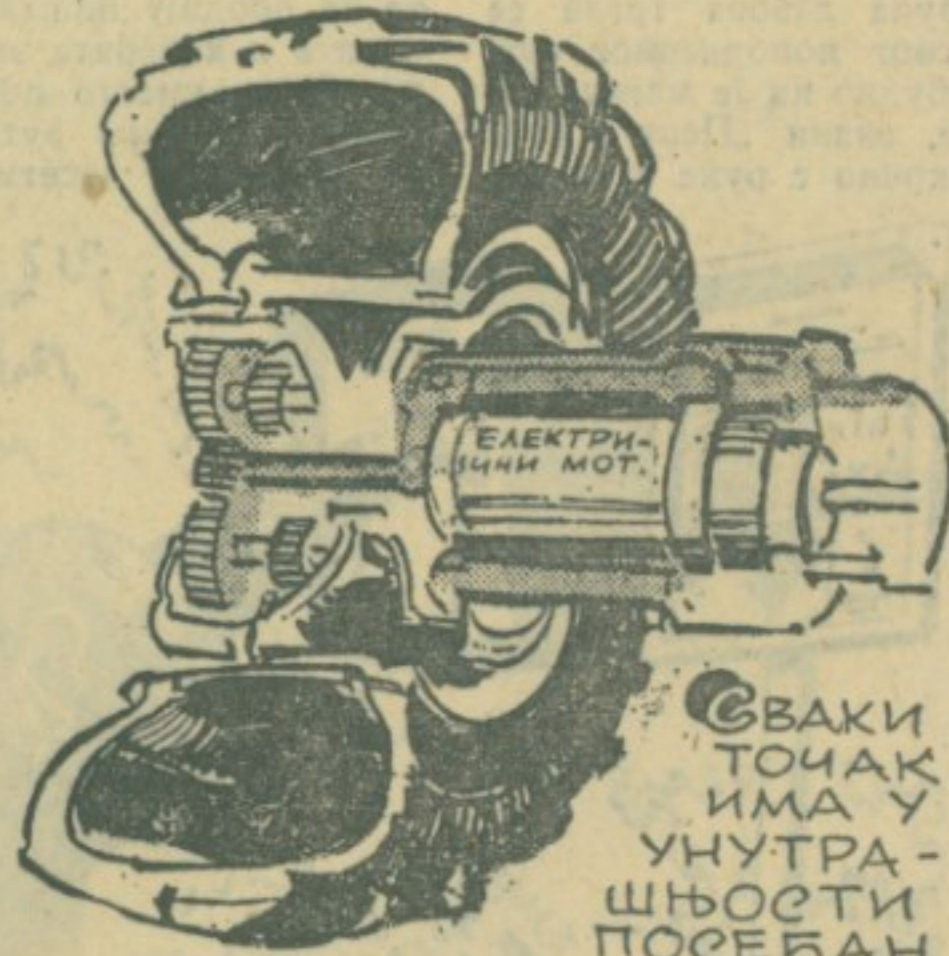

СВИ ТОЧКОВИ СЕ СЛУЖЕ БРАЗДАМА КОЈЕ УТИРУ ТОЧКОВИ ПРВЕ МАШИНЕ.

ОВАЈ „МОНСТРУМ“ ПОКРЕЉУ ЗАЈЕДНО ЊЕГОВА 54 ТОЧКА

ПРАВЦЕМ КРЕТАЊА УПРАВЉА ЈЕДАН СЛОЖЕНИ СИСТЕМ О КОМЕ ЈОШ НИЈЕ ПИСАНО, АЛИ ОВАЈ ВРЛО УПРОШЉЕНИ ПРЕГЛЕД ДАЈЕ ИДЕЈУ О ЊЕГОВОМ ПРИНЦИПУ.

СВАКИ ТОЧАК ИМА У УНУТРАШЊОСТИ ПОСЕБАН ЕЛЕКТРИЧНИ МОТОР ЧИЈИ ЗУПЦАНИЦИ РЕГУЛИШУ БРЗИНУ. СТРУЈА СЕ ДОБИЈА ИЗ ГЕНЕРАТОРА КОЈИ ЈЕ ЦРПЕ ИЗ ТУРБИНА НА ГАС. ДОВОЉНО ЈЕ ШЕСТ ЉУДИ ДА УПРАВЉА ОВОМ „ЗМИЈОМ НА ТОЧКОВИМА“.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

ИМАМ СВЕГА
ПЕТ ФРАНКА...
УЗМИТЕ ИХ!

ХВАЛА, ГОСПОДИНЕ
МАРИЈУСЕ. ВИ МЕНЕ
НИСТЕ ПРИМЕТИЛИ,
АЛИ ЈА ВАС ПОЗНАЈЕМ...
ЧЕСТО ВАС СРЕКЕМ...
А ВИ МЕ И НЕ
ПОГЛЕДАТЕ...

ЈА САМ ВЕРОВАО ДА ЖИВИМ У
НЕМАШТИНИ, АЛИ ТЕК САД САМ ВИ
ДЕО ШТА ЈЕ ПРАВА БЕДА!

ДОСАДА НИСАМ ПРИ
МЕТИО ДА У ОВОМ СТАРОМ
ЗИДУ ИМА РУПА... ТО ЈЕ
ПРАВИ ПРОЗОР УАМ-
БИС БЕДЕ...

ОВО МИ ЈЕ ДАО СУСЕД... АЛИ ИМАМ ЈОШ БОЉУ
ВЕСТ! ДАДА САМ ТВОЈЕ ПИСМО ОНОМ СТАРОМ
ДОБРОЧИНИТЕЉУ... РЕКАО МИ ЈЕ
ДА КЕ ДОКИ...

ЈЕСИ ЛИ
СИГУРНА?

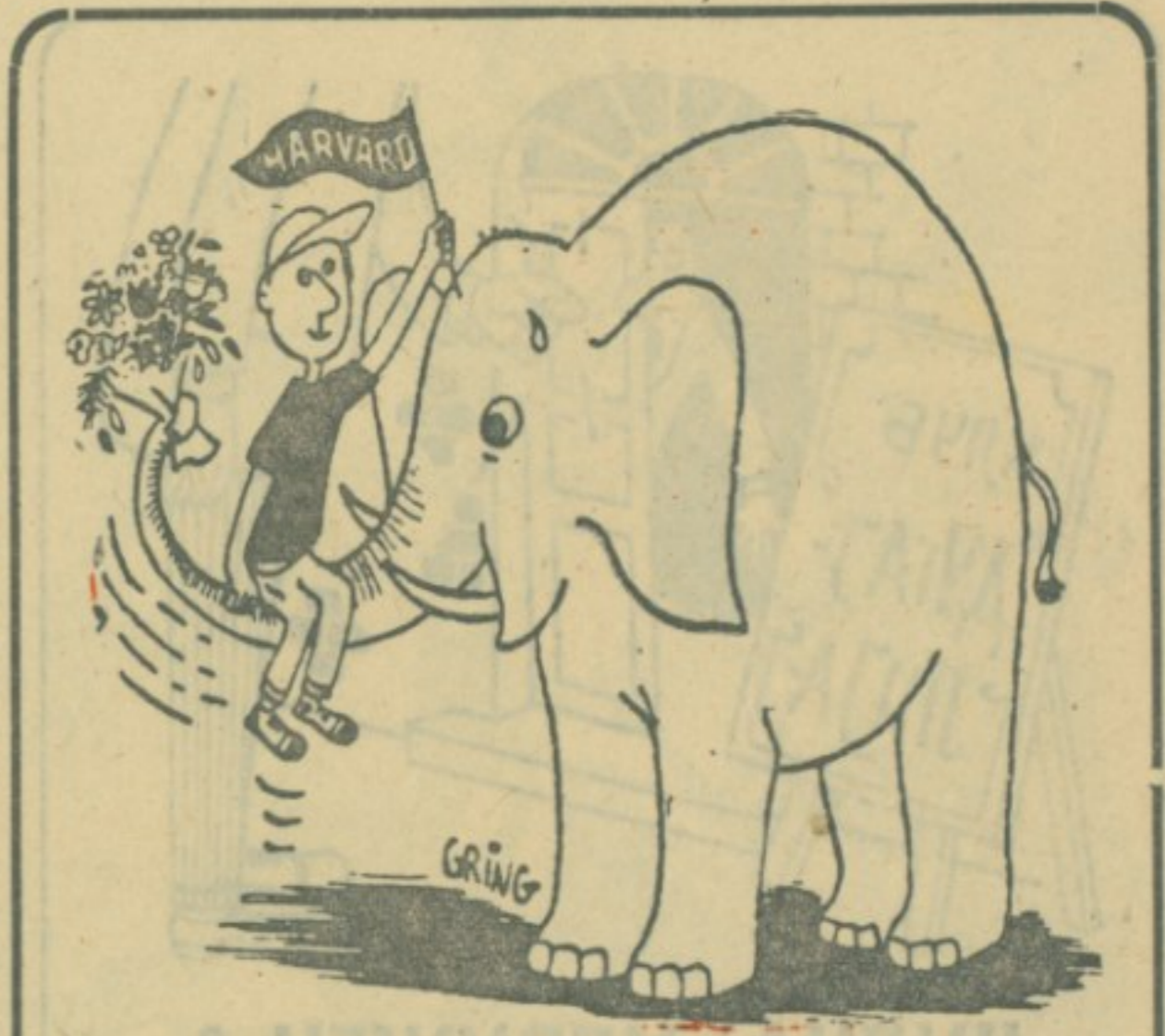

ПОЦЕПАЈ МАЛО ТУ ТВОЈУ КО-
ШУЛУ... И ГЛАДИ! ТРЕБА ДА
КОД ЊЕГА ИЗАЗОВЕМО
САЖАЉЕЊЕ... ДАКЕ
НАМ ВИШЕ!

ГОСПОДИНЕ!
КОРАКЕ НА СТЕ-
ПЕНИЦАМА!

УБИТЕ, ГОСПОДИНЕ!
МОЈ ПОШТОВАНИ ДОБ-
РОЧИНИТЕЉУ! И ВИ
ЛЕПА ГОСПОДИЦЕ,
УБИТЕ!

Нов спорт

Извесни амерички студенти сада се одушевљавају једним новим спортом. Истина, овај спорт јесте тако популаран као безбол, али су студенти уверени да ће он једног дана ипак то постати. Ради се о тркама на словима новима које организује Харвардског универзитета.

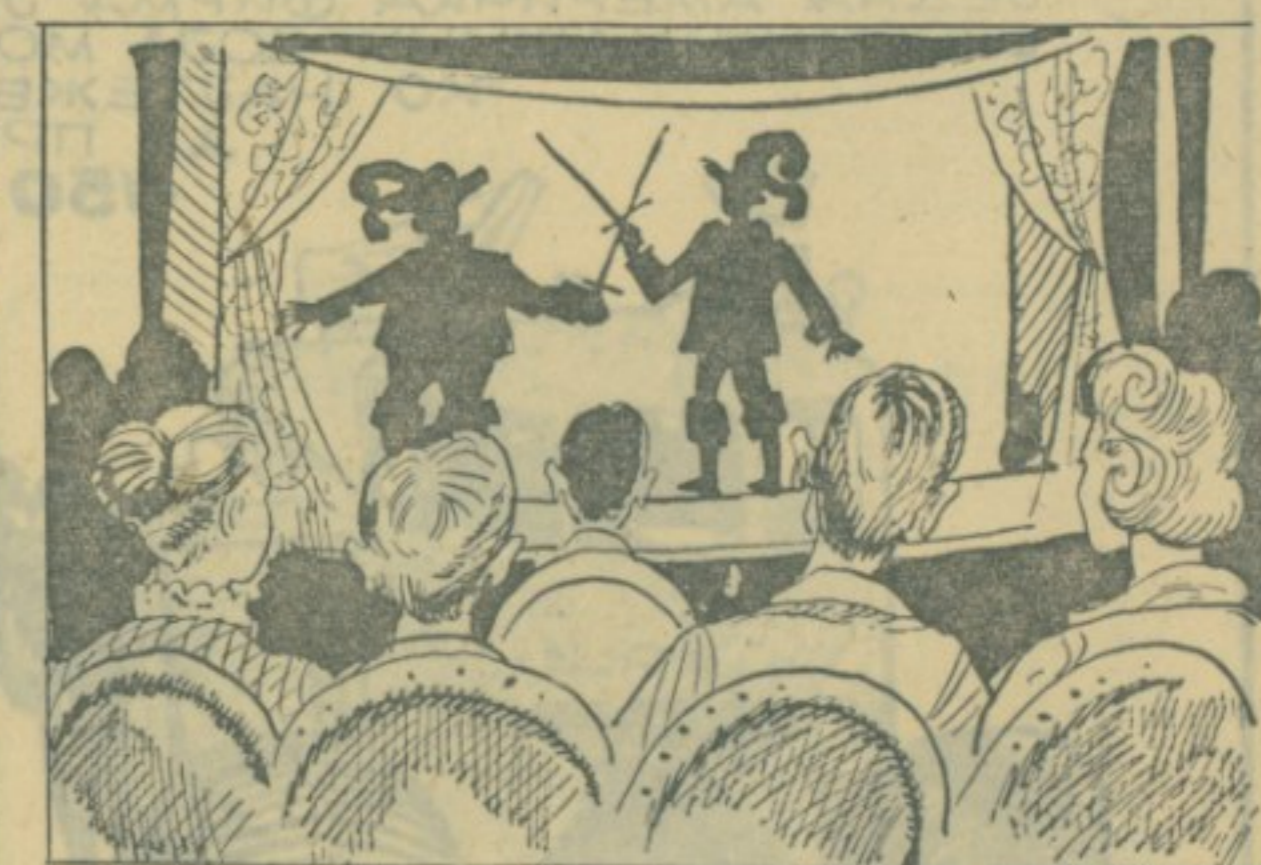

„ДРУГИ КАПЕТАН“ ПРОХОДАО НА БРОДУ

Млади брачни пар из Норвешке, Ерлин Тамбс и његова жена, чим су се венчали, одмах исте вечери, тако се прича, отиснули су се на море и доживели страховиту бурну. На мору, у једрици, на којој су они били једини путници, млада жена добила је сина баш кад су се налазили на путу за Канарска острва. Мали Тони одмах је произведен у чин „другог капетана“. „Други капетан“ овог једрењака проходао је на самој палуби. Петнаест година доцније, бродни породице Тамбс доживео је јаку бурну у близини Новог Зеланда, бачен је на стену и сав се разбио, али су три путника остала у животу.

ВОЗНА КАРТА — 15 САНТИМЕТАРА

У Велсу постоји карта за воз дуга 15 сантиметара. Овако необично дуга карта направљена је због дугачког имена града. Тек на тако необично великој карти могло је да стане име града Zlanfairpwllgwyngyllgorychwyrndobwillantysillogogoch.

НЕОБИЧНА ПАСИЈА

Професор Високе техничке школе у Карлсруу, Ото Кремер, прославио је свој шездесети рођендан. Међу њим који су му „честитали“ рођендан налазе се и „виле, демони, разбојници и други чудан свет из бајки“. Међу овим чудним посетиоцима налазили су се и доктор Фауст и Мефисто. Професору Кремеру и његовим познаницима то није ништа необично, јер је Кремер познат организатор позоришта сенки у Немачкој са којима је обихвао Немачку уздуж и попречно.

Он пише текстове, програм прати на клавиру са композицијама које му пишу пријатељи и тако даље. Досад је створио око 700 различитих фигура за своје позориште сенки. За разлику од класичног кинеског позоришта сенки, чије су фигуре од коже, Кремер је своје „гламце“ правно од шперплоче. Сем тога, он је унео још једну новину. Уместо четвороугаоне бине, он је конструисао овалну бину тако да посетиоци могу лакше да прате његов репертоар који се састоји од класичних мотива и бајки до савременог хумора и скеча.

Први „говорећи“ зоолошки врт на свету

Група лавова тргла се из свог поподневног сна. Пробудило их је мајмун Пепе, звани „Пепи“, који је скочио с руке свог чу-

те за продају поштанских карата и коверата за писма. Само, уместо поштанских карата из аутомата је „потекло“ десетминут-

се слободно крећу по великим „двориштима“, осигураним високом оградом или широким јарковима испуњеним водом.

Тако је мајмун „Пепи“ отворио први зоолошки врт у свету у коме ће посетиоци не само посматрати екзотичне животиње, већ ће о њима и њиховом начину живота на слободи и у „заробљеништву“ моћи да слушају и предавања. У првом апарату налази се магнетфонска трака са снимљеним предавањем о лавовима познатог природњака професора Грцимека.

Слично апарату са занимљивим предавањима постављени су код медведа, мајмуна и окапија, а нових осам ускоро ће бити завршени и распоређени зоолошком врту. Тако ће одсада посетиоци овог зоолошког врта моћи да за минималну цену чују предавања најбољих стручњака. Јер, за једно предавање потребно је убити у апарат пола марке, а њега може истовремено да слуша читава једна група.

Свечано отварање првог „говорећег“ зоолошког врта у свету потекло је у правом „зоолошком штимунгу“. Кад се из апарата зачуо глас предавача, мајмун „Пепи“ је уплашено крикнуо и пробудио лавове који, наравно, нису могли знати да се огромна гомила посетилаца искупила баш због њих. Као што је и ред, и они су се придружили плескању којим је публика поздравила крај предавања: заурлали су као да се налазе усред џунгле.

вара на унапред припремљену столицу, узео метални новчић од пола марке и убацио га у аутомат. На први поглед тај аутомат подсећа на уличне аутомат-

но предавање о животињској групи испред које апарат стоји. Наиме, у зоолошком врту у Франкфурту животиње нису затворене у кавезима, већ

КАД ЈОРГОВАНИ ПРОЦВЕТАЈУ

Рат је пустошио светом. Рекло би се нигде краја, али наједном вести о искрцавању у Нормандији. — Ја сам рекла да ће то бити »Кад јорговани процветају!« — узвикнула је жена о којој се у овом напису прича.

Сви су је звали „мадам“, чак и водоноша Фјодор. Ујутру је он доносио у лоником крај Москве, где је живела мадам, воду у великом зеленом бурету. Мадам би изашла из куће да помогне Фјодору да преточи воду из бурета у кацицу и понела би парче хлеба за његово старо кљусе. Сањиво, оно би се тог тренутка будило, опрезно узимало хлеб из руке мадам топлом њушком, и дуго жваћући, климало главом ка мадам.

— О-о! — смејала се мадам, то ми захваљује старо кљусе. Мадам није знала да њу, Жану Бове, суседи такође називају „старо кљусе“.

Била је стара, али је ходала и говорила брзо, и имала тако румене образе да су сви сматрали да је много млађа.

Живела је у Русији врло дуго, код туђих породица, поучавала децу француски, читала им Лафонтенове басне, водила их у шетњу, учила их лепом понашању. Скоро је заборавила Нормандију, у којој је расла као девојчица.

Када су Немци са севера обишли линију Мажино и упали у Француску, када су француску армију издали генерали и пао Париз, — мадам није проговорила ни речи. Тог јутра само није сишла да пије чај.

Деца — две девојчице — полугласно су испричале родитељима да су виделе мадам како клечи у својој соби код прозора који гледа у шуму и плаче.

У густој шуми кукале су кукавице.

— Она никада више неће

престати да плаче, — рекла је оцу старија девојчица.

— Зашто?

— Зато, што она нема више Француску, — одговори девојчица.

— Француска ће постојати, — рече отац.

Мадам је сишла из своје собе за ручак. Седела је за столом озбиљна и нема, стиснутих усана. Руменило је нестало са њених малих образа.

Нико није поменуо Француску. Мадам је ћутала.

Идућег лета Немачка је напала Совјетски Савез. Немци су јуришали на Москву. Бомбе су падале недалеко од летњиковца.

У то тешко време мадам је све изненадила својом вредношћу. Од раног јутра до увече она је ујурбаном пословала. Путовала је у Москву да набави намирнице, прала, крила, готовила храну за војнике. И стално певушила француску песмицу: „Quand les lilas refleuriront!“.

— Када опет процвета јоргован — превела је старија девојчица и питала: — Зашто ви увек певате ту песму, мадам?

— О! — одговори она. —

То је стара песма. Када треба трпети и чекати нешто врло дуго, моја једна мајка ми је говорила: „Не тугуј, Жана, то ће се десити када опет процвета јоргован“.

— А ви нешто чекате? — упита девојчица.

— Не питај ме о томе, — одговори мадам и погледа девојчицу строго својим сивим очима. — Да ли си разумела?

Девојчица је климнула главом. Од тог тренутка она је као и мадам певушила о јорговану који ће процветати. Тај је песма свињала.

Све чешће се девојчици привиђало дивно пролеће, тихи јутарњи вртови и расцветали јоргован над рибањком. Quand les lilas... quand les lilas refleuriront... refleuriront...

Крај пролећа 1944. године био је топао и свеж од честих кратких киша. Почетком јуна у врту летњиковца процветао је јоргован.

Његови хладни гроздасти цветови били су покривени росом, од које лице онога ко мирише јоргован постаје влажно. У шуми су цвркулале птице.

Најлепши су били сутони, када се над влажним, брезовим шумарцима уздигне месец. Тужне гране бацале су сенке на небо. У плавичастом ваздуху лебдели су над шумом облаци. А затим над огромном уснулом земљом завладала би ноћ испуњена прохладним ваздухом и мирисом влаге.

Кад би успавала децу, мадам би излазила у врт и одмарала се на клупи под јоргованом ослушкујући. До ње је допирао удаљени звук возова, гласови шетача. Ништа око ње није подсећало на рат, али рат је трајао — те-

жак, суров — и можда су баш зато људи тог лета с чудном снагом осећали лепоту шума, птичјег цвркута, не ба осугот звездама.

Једне вечери мадам је изашла у врт касније него обично. Газдарица је отпутовала у Москву и мадам је имала више посла. У врту је било необично тихо. Месец је просипао своју бледу светлост.

Мадам је седела замишљена, скрштених руку у крилу. Неко је протрчао поред летњиковца. Мадам је брзо изашла на капију и угледала суседовог дечака Вању.

— Иване! — позва га мадам.

— Долазим из Москве! — викну дечак не заустављајући се. — Почело је искрцавање! Данас ујутру. У Нормандији! Најзад!

— Како, како! — упита мадам, али дечак не одговориши отрча даље.

Мадам стисну руке и брзо пође у своју собу. У трпезарији је седео домаћин и као обично читао књигу.

ПЛИВАЈУЋЕ ПОЗОРИШТЕ

У Сједињеним Државама свечано је отворено прво позориште под водом. У Норвешкој, познатој по туризму, сада се изграђује пловече позориште. Познати центар зимских спортова Холменколн добиће позориште чија ће се бина налазити у води језера. Док ће седишта бити на обали.

ЛЕЧЕЊЕ У СКАФАНДРУ

Васионско одело које је штитило Шепарда и Глена приликом њиховог лета у Меркури-капсули, у Сједињеним Државама је са успехом испробано и у медицинске сврхе. Показало се да ова скафандро представљају значајног помоћника медицинским приликом лечења лица оболелих од дечје парализе или срчане капи.

Као што је познато, код оболелих од дечје парализе долази до смањеног крвотока у рукама и ногама. Васионско одело, пак, помаже да се одржи константан крвни притисак или да се по потреби подигне или смањи. На тај начин, лица оболела од дечје парализе моћи ће да се крећу или да стоје уколико на себи имају скафандр.

Први опит овакве врсте извршен је на једној домаћици из тексашког града Даласа. Услед парализе није могла да се креће. Сада када на себи има скафандр до појаса, она се поново креће.

Мадам се за тренутак заустави и рече задихано:

— Они су се искрцали... код нас... У Нормандији. Ја сам рекла... Quand les lilas refleuriront...

Домаћин остави књигу, скочи са столице и полете у суседство да сазна новост.

Вратио се после једног сата, и зауставио се на прагу трпезарије. Соба је била јарко осветљена. Гореле су све сијалице. На клавиру су трепериле упаљене свеће. Округли сто био је застрт белим као снег чаршавом а на њему су се блистале две флаше шампањца.

И свуда — на столу, прозорима, на клавиру, по поду — у вазама, бокалим, на тацнама, лежали су читави бокови јоргована.

Изненађен домаћин посматрао је мадам ћутке. Он није одмах познао у тој седеј жени у сивој свиленој хаљини стару мадам, увек окупирану бригама, ујурбану, са поцрвенилим рукама од рада. Такву гиздаву и старомодну

хаљину је он само виђао на баловима. Бисерна огрлица светлцала је на врату а црна лепеза висила је на златном ланчићу. Када је угледала домаћина осмехнула се и рекла:

— Опростите господине, али ја мислим да на овакав дан можемо да пробудимо девојчице за тренутак.

— Па, наравно! — промрљала домаћин још ништа не схватајући.

Мадам је изашла, али фини мирис париског парфема задржао се у соби.

„Шта је то? — помисли домаћин. — Сјај у очима, осмех, начин на који мадам држи лепезу! Откуда све то? Боже мој, како је она морала бити лепа у младости! И та хаљина! Хаљина коју је она сигурно облачила за бал у Кану или Гранвилу. Нико у кући досад није знао да мадам има такву хаљину, бисере и лепезу и парфем. Где је она крила флаше са шампањцем?“

Одого су сишле девојчице зачулене и узбуђене. Мадам је брзо сишла за њима, села за клавиру и засвирила. Домаћин је слушао отварајући флашу шампањца. Девојчице су стајале припијене једна уз другу и посматрале мадам зажереним очима.

„На оружје грађани!“ — грмела је Марсељеза, испуњавајући кућу, врт, целу шуму, ноћ.

Мадам је плакала. Забачене главе затворивши очи, није преставила да свира.

Клавир је певао, они иду! Они иду, деца Француске,

синови и кћери дивне земље! Они устају из гробова, велики Французи, да би видели слободу и славу своје понижене земље.

„На оружје грађани!“ Ветар Нормандије, Бургундије, Шампање, осушиће сузе на њиховим образима — сузе захвалности оним хиљадама енглеских, руских и америчких војника, који су смрћу својом уништили смрт и вратили живот отаџбини и част намушеном народу.

Мадам је престала да свира, загрлила је девојчице око рамена и повела их столу. Девојчице су се прибиле уз њу, миловале јој руке.

Домаћин је седео у фотељи, покривши дланом очи, и испијао чашу шампањца. Млађа девојчица помислила је да га сигурно боле очи од јаке светлости.

У свитање, старија девојчица се пробудила, тихо устала и пошла у собу код мадам.

Врата су била отворена. Мадам у сивој свиленој хаљини клечала је код отвореног прозора и нешто шапутала.

Девојчица послушну. Мадам је шапутала чудне речи:

— Света дево Маријо! Услиши ми молитву да видим Француску, да пољубим праг свог родног краја и украсим цвећем гроб мог милог Шарла.

Девојчица је стајала непомична и слушала. Иза шуме се рађало сунце и први зраци већ су титрали на златном ланчићу лепезе, која је још висила на руци мадам.

Тада би поверовао

Катон старији је био велики противник сујеверја. Једном приликом посети га његов стари пријатељ и рече:

— Замисли шта ми се десило: све ципеле су ми изгризли пацови. То мора да је предзнак неке несреће!

Катон одмахну главом и рече:

— Ја бих у то поверовао да су пацове појеле ципеле.

ДВОСПРАТНИ ВАГОНИ

УЛАЗ У ГОРЊИ СПРАТ

У Пољској, Чехословачкој и Немачкој Демократској Републици пуштени су у саобраћај двоспратни железнички вагони. У великим индустријским центрима запослено је много радника који станују десетине километара далеко од фабрика, па су возови у раним јутарњим часовима, као и у време друге смене увек преоптерећени. Да би се ово избегло а долазак и одлазак радника олакшао, па самим тим и смањено број закашњења, конструисани су вагони на два спрата. Поред већег броја места за седење у овим вагонима су пролази

пространији, што омогућује лако и брзо улажење и излажење из вагона и везу између горњег и доњег спрата. Мада су вагони нешто мало виши од обичних у њима може 436 путника удобно да се смести и да ужива чак и при максималној брзини од 120 км.

АУТОМАТ ЗА ПЕЧАЧЕ

У холандском пристанишном граду Мулдену постављен је најнеобичнији аутомат. Довољно је да печач у њега убади један гулден и

Челик-текстилно сировино

Челик ће у скорој будућности постати драгоцену сировину као што су то памук, вештачка свила или најлон. Према изјави познатог америчког текстилног хемичара доктора Хенри Милсона, за израду текстилних производа од метала употребљаваће се танка челична нит која ће бити два пута тања од човечје власи.

Како изјављују хемичари, челик који не рђа као текстилна сировина има многе предности. Текстилни производи ће се лако прати и бити далеко трајнији од оних произведених из природних и синтетичких влакана.

БЕЗ ДРВЕТА

На француској прекоокеанској лађи „Франс“ опасност од пожара сведена је на нулу. Сви предмети су од метала, пластичних маса и других легура; дрвета уопште нема. Један једини дрвени предмет је дрвена плоча за месара.

АУТОМАТ ЗА БИОСКОПЕ

Проблем редова пред продавницама биоскопских карата изгледа да ће бити ускоро решен. Конструктори у Сједињеним Државама су изградиле аутомат за продају гласних уређаја овај аутомат не само да продаје карте него враћа и кусур.

ЦАРИЧИНА ПАЛАТА ИЗ ЧЕТВРТОГ ВЕКА

Приликом прекопавања Виа Амбра Ардан у Риму, италијански археолози су нашли на остатке неке палате. Устанављено је да је припадала царици Флавија Максимилијана Фауста, другој же ни првог хришћанског цара Константина Великог Ова палата јој је служила за становање.

ОВЕ ТЕШКЕ ВАЛЕ СЛАМЕ МОРА НЕ САМО ДА НОСИ, НЕГО И ДА ИХ ПАЖЉИВО БАЛАНСИРА

Н и о једној домаћој животињи не води се толико мало бриге, као о магарцу. Он је, иначе, веома користан. Сlike које овде објављујемо су „слике из живота магарца у Шпанији“. Оне су мање-више свуда исте у свету.

Према истакнутом научнику Брему домаћи магарец потиче од нубијског дивљег магарца. На северу он игра улогу „глупог магарца“. Зато је крива северна клима која је њему неповољна и став човјека који га је занемарио животињу да постане прави бо-

ЊЕГОВ ГОСПОДАР КУПИО ЈЕ ОВЦЕ НА ПИЈАЦУ. ДВЕ СУ ПОСУСТАЛЕ, ПА СУ НАТОВАРЕНЕ НА МАГАРЦА

гаљ. Северни магарец је тропско, савољно и често јогунасто створење, док је јужни магарец лепа, живахна, веома вредна и издржљива животиња која у извесном по-

шовитим пределима Јужне Африке и у европским северним земљама. Шпанац украшава магарца разним кићанкама, шареним везицама око врата, лепим покривачима

МАЛА ПАЖЊА — ВЕЛИКА КОРИСТ

Магарец је задовољан и са најлошијом храном, али пиће бира. Вода може бити слана али неће ни да такне воду ако је мутна

ГРЧАР НЕ БИ МОГАО ДА КРЕНЕ НА ПИЈАЦУ ДА НЕМА МАГАРЦА. ОН МУ ЈЕ НЕОПХОДНО ТРАНСПОРТНО СРЕДСТВО НА ТОМ ПУТУ

преко седла итд. али, и Шпанац поступа рђаво са својим магарцем; пушта га да гладује, бије га без милости и гони да ради тешке послове. Није бољи положај ових животиња ни у већини земаља Јужне Америке. Он је и овде као и у многим другим земљама „свачији роб и свачија будала“.

Магарец је задовољан и са најлошијом храном. Све што је боље оставља се за коња. Он радо једе: чичак, тривите биљке и зеље. Међутим, само је пробирач у погледу пића, јер неће ни да такне воду, ако је мутна. Вода може бити слана или полуслана, али мора бити бистра.

Млад магарец је веома жи-

ва и весела животиња. Одушевљено се приближава свадом магарцу. Навикава се и на човека. Ако покушамо да га одвојимо од мајке наићи ће на тешкоће с обе стране. И мајка и младунче противе се таквом покушају, па ако им то не успе, онда су данима незадовољни. Кад је у опасности, мајка брани пород веома храбро и радо жртвује саму себе, а не страхује, ни од ватре ни од воде кад је потребно да брани мезимче. И поред тешког рада, он достиже дубоку старост: 40, па и 50 година.

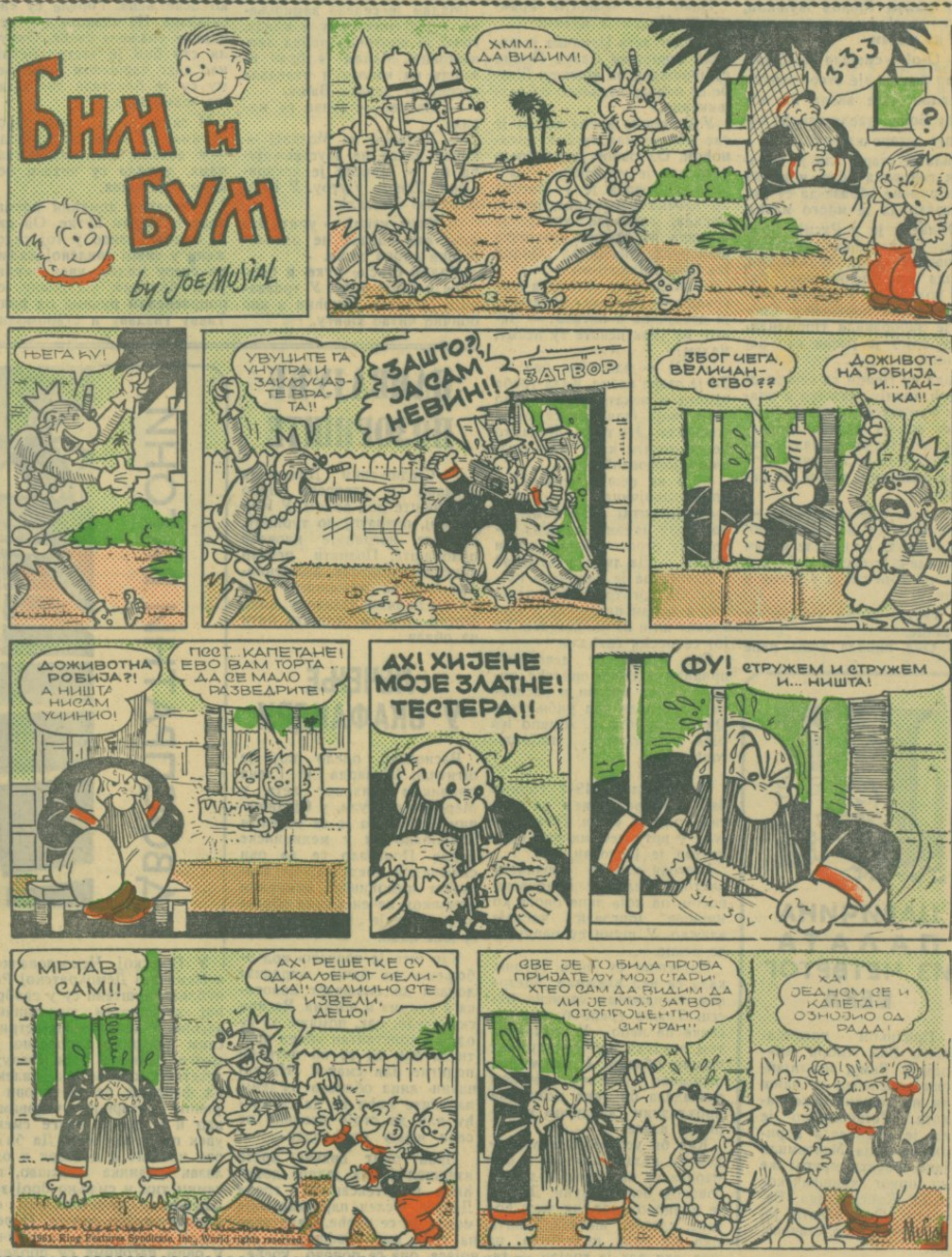

2 КОНГРЕСНЕ ХАЛЕ ФУДБАЛСКИ ТЕРЕН

Градско веће Нирнберга мора до краја године да донесе коначну одлуку — у какве сврхе де се употреби део нирнбершке конгресне хале који стоји неискоришћен.

Професор Вернер Марх, творац познатог олимпијског стадиона у Берлину, предлаже да се хале искористе за комплетно фудбалско игралиште. По његовом мишљењу преуређењем би се добио спортски стадион са 70 хиљада места.

Иако постоје опирања, изгледа да ће ова теза победити. Стари стадион у Нирнбергу, грађен још 1928. године, није више у стању да задовољи потребе нараслог града и покрајине која је позната по својим фудбалским страстима.

ДАМОКЛОВ МАЧ ТЕЛЕВИЗИЈЕ

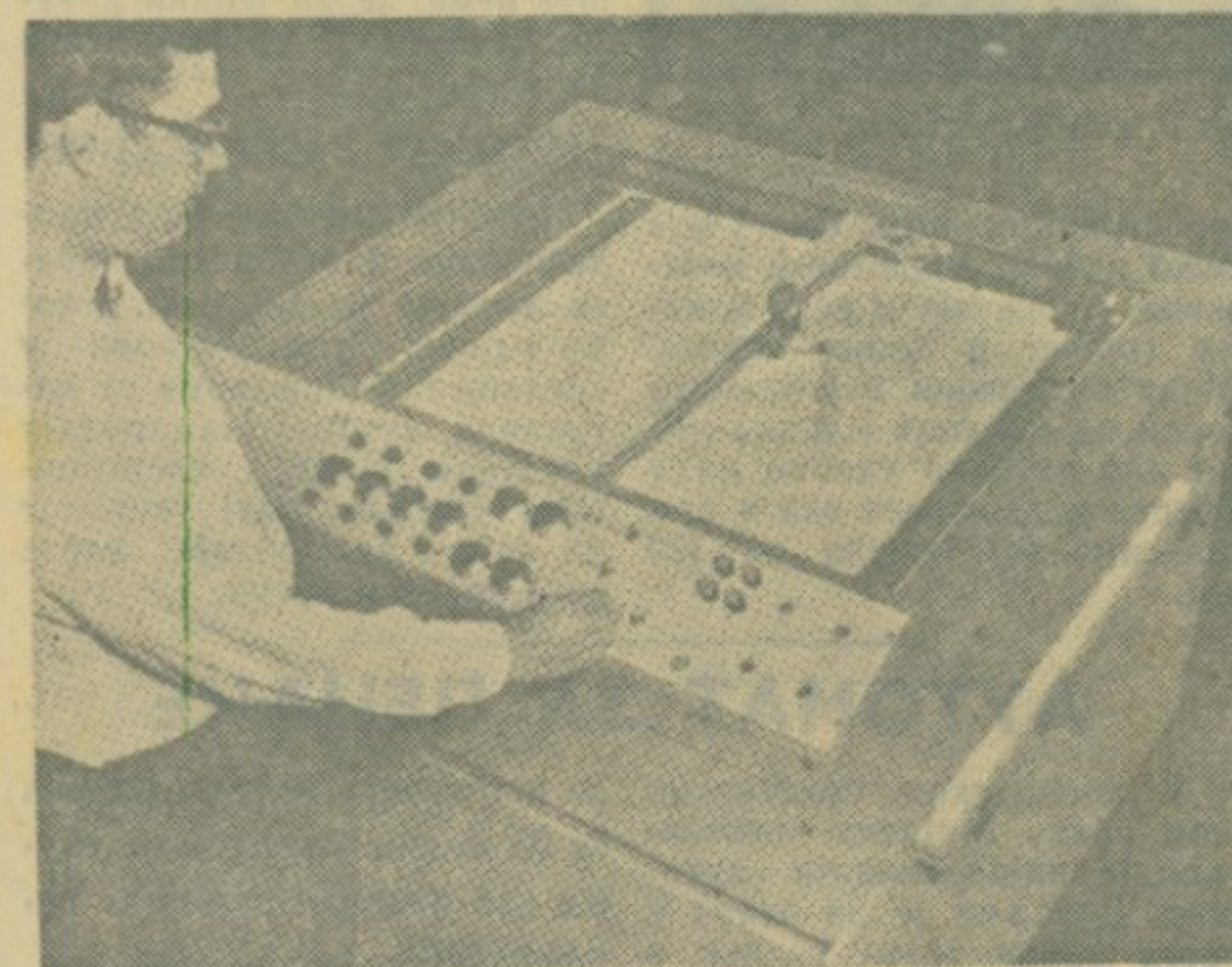
Највећа „фабрика снова“, Холивуд, налази се у веома тешком положају. Телевизија све више одвлачи гледаоце из биоскопских дворана тако да је у Холивуду завладала истинска беспослица. Према статистикама филмских компанија једна трећина камермана је остала без посла као и 40% глумца, режисера и писаца филмских сценарија.

Удружења филмских радника признају да једини разлог беспослице није ипак само телевизија, него то што многе компаније све више снимају у иностранству јер су повољнији порески услови. Оштра пореска политика у Холивуду је један од разлога што филмски продуценти беже у иностранство.

ЕЛЕКТРОНСКИ УРЕЂАЈ ЦРТА МАПУ

Подаци забележени на траци ставе се у овај електронски уређај, после чега их он прочита, протумачи и за три

минута учрта изобаре и друге метеоролошке податке у мапу северне хемисфере. За овај посао би цртачу требало најмање 20 минута.

И ТО ЈЕ РЕКОРД

У Гросингеру у Њујорку се сваке године одржавају традиционална такмичења у прескакању буради. Такмичар се на клизаљкама залети, снажно се одбаца и прескочи. Овогодишњи победник је 27-годишњи Џим Валдо из Портленда који је прескочио 15 буради поређаних једно до друго, што представља нови амерички рекорд.

ДВОМОТОРЊАК

Лађица са два мотора и две ка. Ово је једна врста новог „луштурџе“ ка репу спојене, превозног и спортског сред- победнице све врсте „пловних ства са дуплим командама — објеката“ почев од једрилица које развија брзину од 100 км до најразноврснијих моторња- на час.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) опит, тест; 6) уметност и књижевност старих Грка и Римљана; 8) немани; 11) временски период; 11) индустријска биљка; 14) скраћеница за аутономну покрајину; 15) узвик; 16) предлог; 17) предворје; 19) предлог; 20) хемијски знак за мазуријум; 21) лична заменица; 22) показана заменица; 23) гесло; 25) слово латинице; 26) индустријска област у Западној Европи; 27) скраћеница на лекарским рецептима; 29) кратка прича са шаловитим садржајем; 32) врста инсекта; 33) пустиња у Индији; 34) музички инструмент; 37) стипса.

Усправно: 1) нацрт, скица; 2) хемијски знак за радијум; 3) база; 4) хемијски знак за бизмут; 5) немачка мера за површину; 6) део школског наменштаја; 7) борилиште; 8) старорудевски цар; 10) отац (слов); 12) потпуна, целокупна; 13) упитна заменица; 18) врста иловаче; 19) морско сисар; 21) већа водена површина; 22) један од облика капиталистичких монопола; 23) рубач; 24) врста тропског ветра; 25) одјек; 26) најпотребнији начин језу; 28) двоје; 30) женско име; 31) место на Пелешцу; 35) два слова; 36) стари јапански сребрни новац.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) касир; 6) Катедра; 8) кор; 9) нос; 11) склад-

ност; 14) И(во) Т(ијардовић); 15) зао; 16) ко; 17) обор; 19) ка; 20) ет; 21) ба; 22) цч; 23) пест; 25) ор; 26) Бор; 27) ра; 29) спретен; 32) Ака; 33) РАИ; 34) агрегат; 37) арсен.
Усправно: 1) Карл; 2) ат; 3) сеплар; 4) иг; 5) рано; 6) Кокто; 7) „Тоска“; 8) кси; 10) сто; 12) азот; 13) но; 18) Веч; 19) кас; 21) Верн; 22) црпка; 23) потрес; 24) Тркат; 25) оса; 26) бе; 28) ати; 30) рара; 31) Оран; 35) РР; 36) ге.

ЖИВОТИЊЕ АЛКОХОЛИЧАРИ

Два научника са универзитета у Хелсинкију испитивали су склоност према алкохолу код неколико врста животиња. На основу њихових резултата хрчак се показао као највећи пијанац; више воли алкохол него воду. Заморац радије пије воду, баш као и жеж, који ипак понекад воли да попије приличну количину алкохола тако да изгледа пијан. Зечеви изгледа не разликују укус ни на тако да подједнако пи-

ју и воду и алкохол. Пацови осећају одвратност према алкохолу, а ако другог избора нема, онда пију знатно мању количину алкохола него што би попили врде.

Доктори Арвола и Форсандо који су вршили испитивање кажу да није познато зашто неке животиње показују скромност а неке одвратност према алкохолу. Вероватно је томе узрок различити метаболизам код сваке врсте.

ЈОНИ И РАСПОЛОЖЕЊЕ

Можда ћете већ ускоро моћи да притиснете на прекидач и да постанете срећан човек. До овог открића дошли су случајно истраживачи америчке морнарице. Помоћу јонизовања елиминишу се прашина, дим и гасови из ваздуха, а под дејством негативно наелектрисаних јона у њему, људи се добро и весело осећају. Напротив, кад је већи-

на честица у ваздуху позитивно наелектрисана преовлађује раздражљивост и рђаво расположење. Утицај негативно наелектрисаних честица ваздуха користиће се нарочито при дугим путовањима подморницом да би се посада осећала боље. Сматра се да никакви лекови за смирење немају овако повољно дејство.

ЗА 1 ШИЛИНГ ДВА МИНУТА СУНЧАЊА

У Енглеској ће ускоро моћи да се сунча за свега један шилинг и када је облачно време. Цев за ултравиолетно зрачење снабдевана је аутоматом у који се убаца новчић. Чим се окреће округла плоча на којој се стоји да би се равномерно сунчали сви делови тела. Ова машина коју је конструисао један енглески стручњак биће постављена по многим апотекама и фризерским салонима.

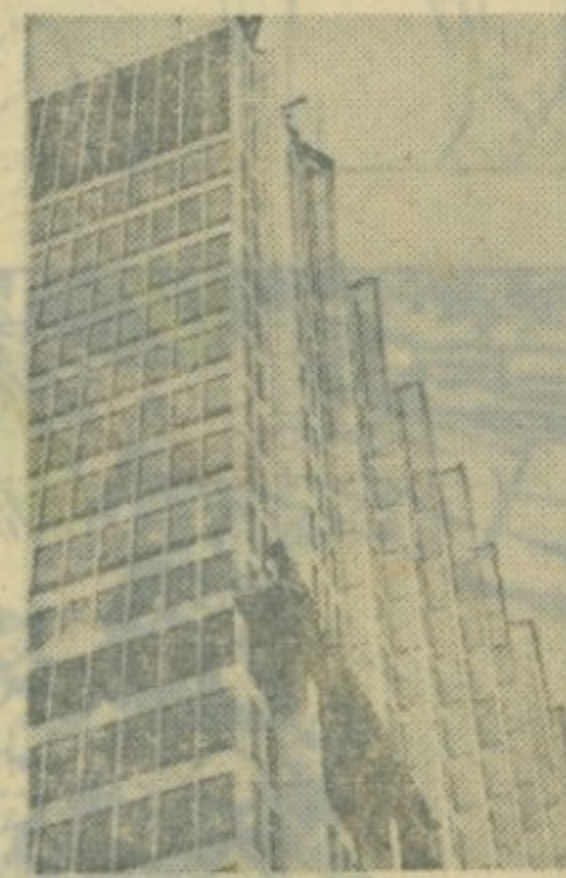
ЈЕДНАК ПРИТИСАК У ГУМАМА

Возачи којима је много стало да у свим гумама аутомобила буде подједнак притисак биће потпуно задовољни захваљујући овом новом немачком проналаску. Помоћу њега се пумпају две гуме у исто време. Апарат је мали и може да се користи на свакој сервисној станици која има пумпу за гуме.

птица, бити у томе спречене. Кад крупна птица стане на штап повезан са вратима за одељак где се налази храна, она их својом тежином затвара док тежина малих птица није довољна да покрене овај механизам.

ЛИФТ ЗА ПРАЊЕ ПРОЗОРА

Прозори на новој банци у Манхатану, у Њујорку, никада се не отварају, јер у цепој згради постоје еркон-

диш уређаји. Спољна страна прозора пере се са специјалног лифта који се креће уз спољне стубове на згради. Лифтом се лако управља помоћу дугмета. Посада се састоји од пет људи и потребан јој је цео месец да опере свих 8.000 прозора на згради која има 60 спратова

САМО ЗА ИСХРАНУ МАЛИХ ПТИЦА

Један љубитељ птица је направно механизам који ће омогућити само малим птицама да приђу храни док ће веће, не толико омиљене врсте

такзваној царској води. Добија се испирањем, амалгамисањем или екстракцијом цијанидним растворима. Употреба се у медицини, а позната је и широка његова употреба за израду накита и украса.

Стари начин добијања злата вршио се на следећи начин. Кожа од овце са руном стављала се у воду и преко ње сипао се песак. Пошто је злато теже оно се задржавало између руна. Било је и других начина.

НАПРАВИ САМ

У једном ранијем броју, у овој рубрици, објавили смо напис о утљу. Сада ћемо се мало подсетити о злату.

По мишљењу стручњака људи су још у давна времена упознали злато и то пре него пронађу. Употребљавали су га као украс. Још пре 5.000 година Египћани су топили злато. То нам је познато на основу пронађених цртежа из тога времена. И други стари народи познавали су овај драгоцен материјал и много су га ценили прилажући му изузетну вредност, а људи га и данас цене. О томе сведоче ископине старих храмова, кипова и другог. Боготви тих народа богато су осликани златом, а неки су прављени у потпуности од злата. У легендама старих је вреја прича се о златном телету коме су се они клањали.

Златни украси пронађени су и у гробовима богаташа, а и свештеници су носили одела златом украшена. Прича се да је у ископинама Ниниве, која је разорена 613. године пре наше ере било толико злата да је било потребно хиљаду камила да га пренесу у Вавилон.

По једној доцнијој причи злато се пронашло и испод храстових стабала у густим шумама на тлу где су Келти живели; било је злата исто толико кодико и земље ирлице.

Када је почела да се развија трговина злато је почело да игра нову улогу; оно

постаје платезно средство. У почетку је оно ливено у шипке, а доцније је од њега ковани новац разних облика и величина. У средњем веку развила се читава трка људи за златом, па су улагани велики али узалудни напори да се злато вештачки направи. То је било доба када је цветала алхемија.

За време ренесансе настала је права грозница за златом. На све стране појединци су тражили злато старих народа и у Европи, а и у Новом свету. Касније настаје права инвазија људи из цело

специфична тежина је 19,25. У природи се налази у елементарном стању у облику жица, листића и зрна. Пронађени су и већи комади. Тако је на Уралу пронађен комад тежак 38 килограма, у Аустралији комад 63,5 килограма.

Чисто злато у природи нема, увек садржи неки постојак сребра. Злато је дивне жуте боје и јаког сјаја. Не мења је под утицајем ваздуха, воде, ватре и киселине, сем у одређеним условима. Меко је и може да се пара. Топи се на температури од

Злато

та света у Калифорнију, а доцније и на Аљаску.

Налазишта злата има у многим деловима света: у Канади, Аљасци, Калифорнији, Трансвалу, Аустралији, Новом Зеланду, Сибиру а код нас у Бору, Мајданеку и Селце, као и на другим местима, а највише богати златом налазе се у реци Песку, код Переснице, поречкој реци Тимоку, затим их има у Драви, Мури итд. Злата има и у морској води.

Злато је хемијски елементарни пlemenити метал, атомска тежина му је 197,05, редни број у табlici му је 79,

1035 Целзијусових. Кује се веома добро. Од једног килограма злата може да се извуче жица дуга око два километра.

Пошто је сувине меко никад се не употребљава чисто, него у легурама са другим металима обично са сребром и бакром.

Злато се мери каратима. Чисто злато има 24 карата. Злато које има 18 карата, значи да тај златни предмет има 18 делова злата, а 6 делова другог метала: бакра, сребра или никла, па се говори о: црвеном зеленом, жутом, белом злату и тако даље. Злато се раствара у

Јесће ли већ чим да...

...европски сом може да доживи дубоку

старост од 60 и више година — ако га раније неко не улови.

...код старих Грка и Римљана у свакој кући горела је „света ватра“ чије је одржавање била дужност оца породице. Та ватра могла је да претвори да гори тек када би породица потпуно изумрла.

...дрво топола само у току једне године може дати до 28 милиона зрна семена.

...један сицилијански произвођач свећница за рођенданске колаче израчунао је да би се, када жене не би криле

своје године, у свету годишње продавао две милијарде свећница више.

...на територији СССР има преко 250.000 језера.

...пољски зечеви ре-

тко дају младунце у ропству.

...статистичке рачунске машине први пут су примењене при обради америчког пописа становништва из 1880. године када се увидело да обрада редовним путем не би могла бити завршена пре следећег пописа 1890. године.

...чопор индијских слонова најчешће предводи велик мужјак без кљова. Верује се да је он баш због тога већи и јачи од осталих слонова који су оптерећени огромним, тешким зубима. Кад се бори, овакав слон подвлачи своју сурлу под један противников зуб, хвата њоме други и онда га, као плугом, обара.

...буфало мења своје прошлогодишње крзно на тај начин што га, трајајући се о дрво

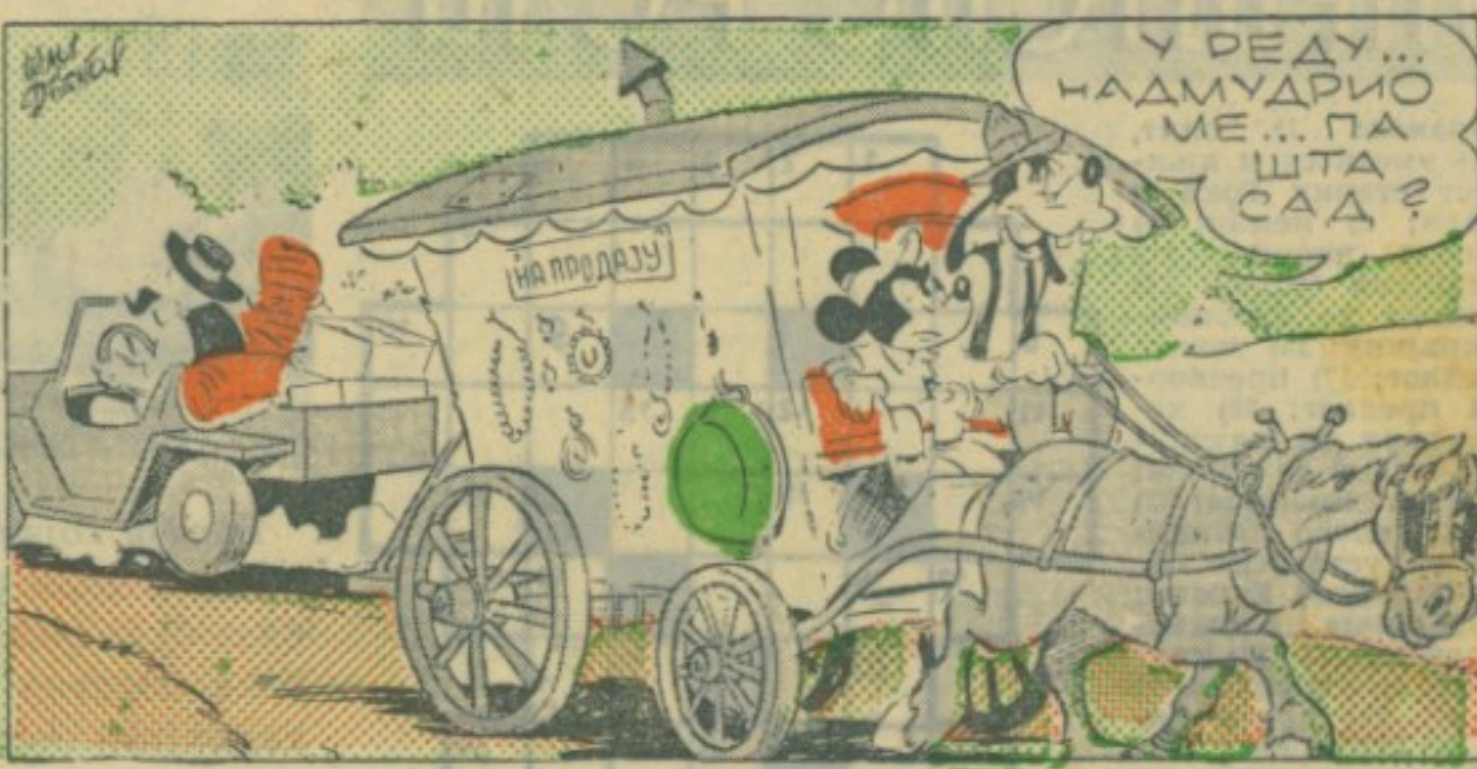
или какав други тврди и нераван предмет, савим иструже. Истовремено се ослобађа и лосадних инсеката.

...Саудијска Арабија нема ни једне сталне реке, водотока који никад не пресушује, мада је по површини преко шест пута већа од наше земље.

...за време непогоде с грмљавинама алигатори ричу продорним гласом који се може чути километрима унаоколо.

Претпоставља се да се вибрације које ствара грмљавина преносе на земљу и да оне узбуђују ове немани.

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

ОПРАВДАНО

Да би прешли један поточић Шиља и Шубукле почеше да скидају ципеле — Гле, Шиљо, твоје су ципеле прљавије.
— Па наравно ја сам старији.

У ЗЕМЉИ ЗВЕЗДА

Хеди Ламар, филмска глумица, дала је своју слику са посветом Пајиним сестрицима. Кад је после неког времена дошла у посету примети да нема ње не слике на дечијем столу. Изненађена, упита Пају:
— А где им је моја слика?
— Знате, госпоњо, Паја је дао једном свом другу који се зове исто као он да је показује друговима кад му недељом дођу у посету — за два долара.

ЈЕДНО ИСТО

Гаја се хвали једном другу у разреду:
— Ми идемо на годишњи одмор у Банат, а та ти је хоризонтална Словенија.

ТАМАН ТОЛИКО ВРЕДИ

Ушао Шиља у једну бижутерију и допао му се један прстен.
— Пошто је?
— Хиљаду динара.
— Бавола, а овај?
— Два ђавола.